

**Helsingin hovioikeuden
toimintakertomus
vuodelta 2024**

Sisällysluettelo

Presidentin katsaus	3
Lainkäyttö	4
Lainkäyttötyö tilastojen perusteella.....	4
Muutoksenhaku korkeimpaan oikeuteen	5
Lainkäyttöosastoilla käsiteltävät asiat	5
Asioiden jakaantuminen käräjäoikeuksittain	6
Lainkäyttötyön seuraaminen.....	6
Helsingin hovioikeuden vuonna 2024 julkaisemat ratkaisut (FHOT)	6
Tietopyyntöjen käsittely	14
Laadun hallinta ja kehittäminen.....	15
Lainkäytön yhtenäisyys	15
Koulutustoimikunta	15
Kansliahenkilökunnan koulutustyöryhmä	16
Fraasipankkityöryhmä.....	16
Sovitteluprojekti	17
Erikoistumistiimit ja vastuutuomarit	17
Tarkastustoiminta.....	18
AIPA-järjestelmän käyttöönotto	19
Hovioikeuspiirin yhteinen tietopalveluyksikkö	20
Muuta	20
Henkilöstö ja hallinto	20
Henkilöstö ja henkilöstörakenne.....	20
Talous.....	21
Johtoryhmä.....	21
Toimikunnat ja työryhmät.....	22
Työsuojaus ja työhyvinvointi.....	22
Yhteistoiminta hovioikeudessa.....	23
Sivutoimiluvat ja ilmoitus sivutoimesta saadusta tulosta	23
Nimitysmenettely	23
Viestintä.....	24
Mediatuomaritoiminta	25
Lausuntotoiminta.....	25
Liite 1 - Helsingin hovioikeuden tilastoja vuosilta 2020–2024.....	27
Liite 2 - Helsingin hovioikeuden organisaatiokaavio	33

Presidentin katsaus

Vuosi 2024 oli siinä mielessä valoisa, että saimme rekrytoitua erityisesti lisää lainkäyttöhenkilökuntaa tulosneuvotteluissa sovitulla lisäresursseilla. Tämä lisäys on tuonut jonkin verran helpotusta ruuhkautuneeseen tilanteeseemme, sillä kuluneena vuonna annettujen asioiden keskimääräinen käsittelyaika kääntyi noin kymmenen vuoden nousun jälkeen hienoiseen laskuun.

Samalla henkilöstön kasvu on tuonut mukanaan käytännön haasteita – työpisteemme ovat kirjaimellisesti käymässä vähiin. Luovasti ja ennakkoluulottomasti olemme muuttaneet neuvotteluhuoneita työhuoneiksi ja myös hovioikeuden kirjastotilaan on jouduttu sijoittamaan lukuisia työpisteitä. Lisäksi esittelijöille on perustettu uusia yhteisiä avotyötiloja. Ahtauden keskellä on kuitenkin syntynyt myös jotain positiivista: uudet yhteistilat ovat nostattaneet osastorajat ylittäen yhteishenkeä erityisesti esittelijöidemme keskuudessa. Kokonaisvaltaisempaa palautetta avotyötiloihin siirtymisestä saamme tosin vasta kuluvan vuoden henkilökyselyn vastauksissa.

Vuonna 2024 otimme myös askelia kohti paperitonta tulevaisuutta, sillä hovioikeudessa otettiin käyttöön AIPA-järjestelmä. Henkilöstöä on vuoden mittaan koulutettu useaan otteeseen uuden järjestelmän pariin. Lisäksi hovioikeudessa on laadittu yksityiskohtaiset AIPA-työta-paohjeet käyttäjien avuksi. Järjestelmän käytettävyyteen liittyvien haasteiden takia AIPAn käyttöönotto ei valitettavasti vielä ole tuonut mukanaan odotettua tehostumista. Päinvastoin on havaittavissa, että moni työvaihe vie AIPAssa enemmän aikaa kuin aiemmin. Toki edelleen käynnissä oleva siirtymävaihe on vielä oppimisen ja sopeutumisen aikaa meille kaikille.

Vuoden 2024 onnistumisena on myös mainittava menestyksekkäs sovitteluprojekti, jonka ansiosta sovitteluun siirtyi vuoden aikana lähes 80 asiaa, mikä on nelinkertainen määrä edellisiin vuosiin verrattuna. Tämä osoittaa, että sovittelu on tarpeellinen ja tuloksekas työkalu myös hovioikeusvaiheessa ja sovitteluun panostamista on syytä aktiivisesti jatkaa.

Hovioikeuteen saapuvien asioiden määrä on jatkanut tasaisesti kasvuaan. Tästä syystä tilanteemme ei myönnetyistä lisäresursseista huolimatta ole merkittävästi helpottanut. Pääkaupunkiseudun käräjäoikeudet ja hovioikeus ovat siis edelleen ruuhkautuneita ja hankalassa tilanteessa. Haluankin esittää lämpimän kiitoksen hovioikeuden välle arvokkaasta työstänne jutturuuhkan ja AIPA-teknisten haasteiden selättämiseksi!

Helsingissä 4.6.2025

Asko Välimaa
Presidentti

Lainkäyttö

Lainkäyttötyö tilastojen perusteella

Vuonna 2024 kaikkiin hovioikeuksiin saapui yhteensä 8 391 asiaa. Hovioikeuksiin saapuneiden asioiden määrässä on siten tapahtunut kasvua vuoteen 2023 verrattuna (7 828). Hovioikeuksissa annettujen ratkaisujen määrä on vuonna 2024 (8 170) kasvanut edellisvuoteen verrattuna (7 791 annettua asiaa). Antamatta olevien asioiden määrä (niin sanottu balanssi) on noussut vuonna 2024 noin 5,1 prosenttia viime vuoden tasosta.

Helsingin hovioikeuteen saapui 3 127 asiaa vuonna 2024 eli 286 asiaa enemmän kuin vuonna 2023. Helsingin hovioikeuteen saapui noin 37 prosenttia kaikista hovioikeuksiin saapuneista asioista, joka on osuudeltaan 1 prosenttiyksikköä enemmän verrattuna vuoteen 2023. Helsingin hovioikeuden antamien ratkaisujen määrä vuonna 2024 (2 992) on kasvanut vuodesta 2023 (2 913). Hovioikeudessa vuoden 2024 lopussa vireillä olevien asioiden määrä (2 139) on kasvanut 135 asialla edellisvuodesta (2 004).

Pääkäsittelyssä ratkaistujen asioiden osuus kaikista ratkaistuista asioista oli Helsingin hovioikeudessa kertomusvuonna 23,6 prosenttia. Osuus on laskenut edellisvuoteen verrattuna (1,8 prosenttiyksikön lasku). Pääkäsittelyjen yhteenlaskettu tuntimäärä oli noin 5 719. Kasvu vuoteen 2023 verrattuna oli noin 531 tuntia. Yli kahdeksan tuntia kestäneitä pääkäsittelyjä oli 162, joka on saman verran kuin edellisvuonna. Yli 25 tuntia kestäneiden pääkäsittelyjen määrä (27 kpl) oli laskenut myös yhdellä verrattuna vuoteen 2023 (27 kpl).

Kaikissa hovioikeuksissa vuonna 2024 annetuista asioista jatkokäsittelylupajärjestelmän piiriin kuului noin 66 prosenttia. Helsingin hovioikeudessa vastaava osuus oli 61,5 prosenttia. Evätyjen lupien osuus oli Helsingin hovioikeudessa noin 53 prosenttia ja kaikissa hovioikeuksissa noin 51 prosenttia.

Helsingin hovioikeudessa vuonna 2024 annetuista ratkaisuista 58,8 prosenttia asioista annettiin kuuden kuukauden sisällä. Yksinkertaisempi juttukanta pystytään siis edelleen käsittelemään hovioikeudessa melko nopeasti. Vastaava luku vuonna 2023 oli 52,4 prosenttia. Vuonna 2024 keskimääräinen käsittelyaika oli noin 8,3 kuukautta. Pääkäsittelyissä käsiteltävien asioiden keskimääräinen käsittelyaika oli 18,5 kuukautta. Helsingin hovioikeuden käsittelyajat ovat keskimääräisesti muita hovioikeuksia pidempiä. Käsittelyajat ovat lyhentyneet keskimäärin noin kuukaudella edellisvuoteen verrattuna.

Kaikista annetuista asioista, joissa käsittelyaika on ylittänyt vuoden, osuus on saatu pienennettyä. Vaikka osuus on yhä melko korkea (26,3 %), se on laskenut noin 4,7 prosenttiyksikköä verrattuna vuoteen 2023. Yli vuoden vireillä olleiden asioiden määrä vuoden 2024 lopussa oli 635, joka on kasvanut edellisvuodesta (588) lähes viidelläkymmenellä asialla.

Vuonna 2024 hovioikeuteen saapui 2 123 rikos- tai pakkokeinoasiaa (67,9 %) ja 632 riita-asiaa (20,2 %). Muita asiaryhmiä olivat mm. hakemusasiat ja ulosottoasiat. Kuten vuonna 2023, saapuneiden asioiden yleisin nimike vuonna 2024 oli pahoinpitely (303 asiaa). Pahoinpitelynimikkeellä saapuneiden asioiden määrä kasvoi edellisestä vuodesta noin 35,7

prosentilla. Rikosasioissa yleisimpiä nimikkeitä olivat lisäksi törkeä huumausainerikos, varkaus, törkeä pahoinpitely, huumausainerikos, raiskaus, rattijuopumus ja petos. Muissa kuin rikosasioissa yleisimpiä asiatyyppejä olivat ulosottovalitukset (86 asiaa), lapsen huoltoa tai taapaamisoikeutta koskevat asiat (80 asiaa), sekä muut hakemusasiat.

Hovioikeuden antamissa ratkaisuisa kärjäoikeuden ratkaisua ei muutettu 20 prosentissa asioista. Kärjäoikeuden ratkaisun perusteluja ja lopputulosta muutettiin muilta kuin epäolennaisilta osin noin 25 prosentissa asioista. Tutkimatta jätettiin 2 prosenttia valituksista, ja 2 prosenttia asioista palautettiin kärjäoikeuteen. Asianosaisten välinen sovinto vahvistettiin 2 prosentissa asioista.

Toimintakertomuksen valmistuessa Helsingin hovioikeuden vuonna 2024 antamista ratkaisuisa yhteensä 18 on julkaistu hovioikeuksien ratkaisutietokannassa Finlexissä (FHOT).

Muutoksenhaku korkeimpaan oikeuteen

Hovioikeus antoi 2 992 ratkaisua aikavälillä 1.1.–31.12.2024. Korkeimmalta oikeudelta haettiin muutosta 618 hovioikeuden kyseisellä aikavälillä antamaan ratkaisuun eli noin 21 prosenttiin annetuista ratkaisuisa. Valituslupahakemusten ja valitusten suhteellinen osuus annettuihin ratkaisuisa on laskenut noin 0,6 prosenttiyksiköllä edellisvuodesta.

Toimintakertomuksen valmistuessa korkein oikeus oli myöntänyt 31 valituslupaa Helsingin hovioikeuden vuonna 2024 annettuihin asioihin. Korkeimman oikeuden vuonna 2024 antamasta 82 ennakkopäätöksestä 30 koski muutoksenhakua Helsingin hovioikeuden antamasta ratkaisuisa (36,6 prosenttia).

Lainkäyttöosastoilla käsiteltävät asiat

Hovioikeus toimii jakaantuneena viiteen osastoon, joista kaikki käsittelevät sekä rikos- että riita-asioita. Osastolle 5 on keskitetty laajimmat asiat eli lähinnä ne asiat, joissa pääkäsittelevä kärjäoikeudessa on kestänyt vähintään 10 päivää. Osaston 5 yhteydessä toimii myös ”Nyrkki”-yksikkö, jossa ratkaistaan kiireelliset vangittujen jutut, sekä vastaanottoyksikkö, johon on keskitetty päivystysluonteiset ja yksinkertaiset asiat. Lisäksi 5. osaston yhteydessä toimii hiljattain perustettu ruuhkanpurkuyksikkö. Muuten asiat on jaettu tasaisesti neljän osaston kesken kuitenkin siten, että tietyt asiaryhmät on keskitetty tietyille osastoille (rootelit).

Keskitettyjä asioita ovat ensinnäkin sellaiset asiat, joissa Helsingin hovioikeus on yksin toimivaltainen. Tällaiset asiat on hovioikeudessa jaettu yhdelle osastolle ja niitä ovat muun muassa kansainvälistä lapsikaappausta, sotilasrikoksia, pitkäaikaisvankien (erityisesti elinkautisvangit) vapauttamista sekä asianajajia ja lupalakimiehiä koskevat asiat. Muita keskitettyjä asioita ovat vuokrasopimusta koskevat asiat sekä ositus-, perintö- ja testamenttiasiat. Myös konkurssi-, yrityssaneeraus-, yksityishenkilön velkajärjestely-, osakeyhtiölaki- sekä meri- ja kuljetusoikeudelliset asiat on keskitetty omille osastoilleen.

Vuonna 2024 hovioikeuteen saapui 41 ruotsin kielellä käsiteltävää asiaa, mikä vastaa noin 1,3 prosenttia kaikista saapuneista asioista. Ruotsinkielisiä asioita saapui edellisvuoteen

verrattuna 9 asiaa enemmän. Ruotsinkielisten asioiden ratkaiseminen on keskitetty hovioikeuden osastoille 2 ja 4 tiettyjä rooteloituja asioita lukuun ottamatta.

Asioiden jakaantuminen käräjäoikeuksittain

Hovioikeuteen saapuneista muutoksenhakemuksista suurin osa oli peräisin Helsingin käräjäoikeudesta. Vuonna 2024 Helsingin käräjäoikeudesta saapuneita muutoksenhakemuksia oli 1 563 (50 prosenttia). Itä-Uudenmaan käräjäoikeudesta muutoksenhakemuksia tuli 853 (27,3 prosenttia) ja Länsi-Uudenmaan käräjäoikeudesta 586 (18,7 prosenttia). Kaikkiin hovioikeuksiin saapuneista asioista 18,6 prosenttia oli muutoksenhakemuksia Helsingin käräjäoikeuden ratkaisuisista.

Hovioikeuteen saapuu asioita ratkaistavaksi myös sen oman hovioikeuspiirin ulkopuolelta sekä muualta kuin käräjäoikeuksista, kuten valvontalautakunnasta. Pitkäaikaisvankien vapauttamista koskevat asiat sekä kansainväliset lapsikaappausasiat tulevat puolestaan vireille suoraan hovioikeudelle toimitetulla ja osoitetulla hakemuksella.

Lainkäyttötyön seuraaminen

Lainkäyttötyön tehokkaan järjestämisen edistämiseksi hovioikeus pyytää kolme kertaa vuodessa hovioikeuspiirinsä käräjäoikeuksia toimittamaan tiedot käräjäoikeuden käsiteltävänä olevista suurista jutuista ja niiden arvioidusta käsittelyajasta. Saatujen tietojen avulla mahdollistetaan laajojen asioiden etupainotteinen ja tehokas suunnittelu.

Hovioikeuden presidentti käy kolme kertaa vuodessa keskustelun osastojen johdon kanssa. Keskusteluissa selvitetään osaston työmäärää ja työn jakautumista, asioiden käsittelyvaiheita sekä mahdollisia viipymisiä ja niiden syitä. Keskustelujen tarkoituksena on varmistaa osastojen asianmukainen toiminta ja asioiden viivytyksetön ratkaiseminen.

Helsingin hovioikeuden vuonna 2024 julkaisemat ratkaisut (FHOT)

HelHO:2024:1

Oikeudenkäyntikulut – lapsen huolto ja tapaamisoikeus – tutkimatta jättäminen – lis pendens

Hovioikeus katsoi, että lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevassa asiassa oli oikeudenkäymiskaaren 21 luvun 2 §:n mukainen erityinen syy velvoittaa hakija korvaamaan vastapuolensa oikeudenkäyntikulut, kun hakemus oli käräjäoikeudessa jätetty tutkimatta vireilläolovaihtuksen vuoksi.

HelHO:2024:2

Rikosten yhtyminen – Rikoksen yksiköinti – Syyteoikeus – Huumausainerikos

A:ta syytettiin syyllistymisestä mahdollisesti samaan huumausaine-erään kohdistuvaan huumausainerikokseen sen jälkeen, kun hänet oli jo ehditty tuomita aiemmasta mahdollisesti samaan huumausaine-erään kohdistuneesta huumausainerikoksesta. Hovioikeus katsoi, että vaikka kyse olisikin samaan huumausaine-erään kohdistuneesta huumausainerikoksesta, erityisesti tekojen välillä kulunut aika ja niiden erillinen motivaatioperusta huomioon ottaen kyse

oli uudesta ja erillisestä huumausainerikoksesta. Estettä syytteen tutkimiselle ja syyksilukemiselle ei tältä osin ollut.

HeHO:2024:3

Oikeudenkäyntimenettely – Todistelu – Hyödyntämiskielto – Eurooppaoikeus – Vastavuoroisen tunnustamisen periaate – Eurooppalainen tutkintamääräys

Syyttäjä oli nimennyt rikosasiassa todisteiksi SkyECC-viestejä, joista suuri osa oli saatu viranomaisten haltuun Ranskassa viestien suojausmurtaamisen jälkeen. Todisteet oli toimitettu Suomeen eurooppalaisen tutkintamääräyksen nojalla.

Hovioikeus katsoi, että SkyECC-viestejä ei ollut hankittu lainvastaisesti eikä niitä tullut asettaa hyödyntämiskieltoon.

OK 17 luku 25 § 3 mom

HeHO:2024:4

Oikeudenkäyntimenettely – Pääkäsittely hovioikeudessa – Rikosasia

Käräjäoikeus oli tuominnut vastaajan tapon yrityksestä 3 vuoden 6 kuukauden vankeusrangaistukseen. Vastaaja valitti käräjäoikeuden tuomiosta hovioikeuteen ja vaati muun ohella, että syyte hylätään tai rangaistusta ainakin alennetaan. Lisäksi vastaaja vaati, että hovioikeudessa toimitetaan pääkäsittely todistelun uudelleen arvioimiseksi.

Hovioikeus katsoi, että käräjäoikeuden vastaanottaman näytön arvioinnin oikeellisuudesta ei jäänyt kirjallisen oikeudenkäyntiaineiston perusteella mitään varteenotettavaa epäilyä. Vastaajalta ei myöskään ollut tarpeen tiedustella, olisiko pääkäsittely kuitenkin toimitettava vastaajan kuulemiseksi rangaistuksen mittaamiseen liittyvien seikkojen vuoksi, sillä vastaajan valituksessa ei ollut otettu lähemmin kantaa rangaistukseen eikä ilmoitettu, että vastaaja haluaisi tulla kuulluksi.

Hovioikeus hylkäsi vaatimuksen pääkäsittelyn toimittamisesta ja ratkaisi asian kirjallisen oikeudenkäyntiaineiston perusteella. Käräjäoikeuden tuomiota ei muutettu.

HeHO:2024:5

Puhevalta – Hakemusasia – Viranomaisen hakemus – Lapsen huolto ja tapaamisoikeus – Lapsen elatus – Lapsen etu

Käräjäoikeus oli käsittelyratkaisussa katsonut, ettei Helsingin kaupungin sosiaalilautakunnalla ollut oikeutta panna vireille lasten huoltoa, tapaamisoikeutta ja elatusapua koskevaa hakemusta ja jättänyt kaupungin hakemuksen tutkimatta. Kaupunki valitti puhevaltaa koskeneesta käsittelyratkaisusta, mutta ei hakenut muutosta pääasialliseen ratkaisuun.

Oikeuskäytännön ohjaamiseksi hovioikeus tutki kaupungin valituksen. Hovioikeus katsoi ratkaisusta tarkemmin ilmenevillä lasten edun valvomiseen ja siitä huolehtimiseen liittyvillä perusteluilla, että kaupungilla oli ollut oikeus panna lasten huoltoa, asumista, tapaamisoikeutta ja elatusta koskenut hakemus. Koska pääasia oli jo ratkaistu vanhempien sopimalla tavalla eikä tähän ratkaisuun ollut haettu muutosta, lausunnon antaminen enemmälti raukesi.

HeHO:2024:6

Työehtosopimus – Vuokratyö – Euroopan unionin oikeus – vuokratyödirektiivi – tulkinta-vaikutus

Hovioikeus katsoi, ettei vuokratyötä koskeva työsopimuslain 2 luvun 9 §:n 1 momentti sanamuotonsa tai tarkoituksensa mukaisesti tulkiten edellytä, että vuokraajayritystä sitovan työehtosopimuksen olisi nimenomaisesti oltava vuokratyötä koskeva tullakseen sovellettavaksi vuokratyöntekijöiden työsuhteissa.

Lisäksi hovioikeus katsoi, että vuokratyödirektiiviä kansallisesti täytäntöönpantaessa ei lainsäädäntöön ollut sisällytetty sääntelyä, jota olisi mahdollista tulkita direktiivin ja unionin tuomioistuimen sitä koskevan tulkintakäytännön edellyttämin tavoin.

HeHO:2024:7

Törkeä huumausainerikos – Lieventämisperusteet – Rangaistuksen määrääminen – Rangaistuksen mittaaminen – Rangaistusasteikon lieventäminen

Käräjäoikeus oli katsonut, että A oli tuomittava lähtökohtaisesti noin 1 vuoden 2 kuukauden mittaiseen vankeusrangaistukseen, mutta lieventänyt rangaistusta 1 vuoden vankeusrangaistukseksi, koska A oli esitutkinnan aikana tunnustanut teon ja pyrkinyt edistämään rikoksensa selvittämistä. A valitti käräjäoikeuden tuomiosta hovioikeuteen ja vaati, että rangaistusta oli alennettava ja rangaistus tuli määrätä lievennettyä rangaistusasteikkoa noudattaen.

Asiassa oli A:n menettely rikoksensa selvittämiseksi sekä korkeimman oikeuden rikoslain 6 luvun 6 §:n 3 kohdan lieventämisperustetta koskeva ratkaisukäytäntö huomioon ottaen lähtökohtaisesti edellytykset A:lle tuomittavan 1 vuoden 2 kuukauden vankeusrangaistuksen alentamiselle vähintään neljänneksellä. Hovioikeudessa oli kysymys siitä, tulisiko A:lle tuomittua rangaistusta rikoksen selvittämisen perusteella alentaa siten, että tuomittava rangaistus on vähemmän kuin törkeästä huumausainerikoksesta säädetty vähimmäisrangaistus 1 vuosi vankeutta. Koska edellytykset lieventämisperusteen soveltamiselle olivat olemassa, kysymys oli siitä, oliko lievennetyn rangaistusasteikon soveltamiselle rikoslain 6 luvun 8 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettuja erityisiä syitä. Asiassa oli näin ollen ratkaistava, oliko A:n pyrkimys edistää rikoksensa selvittämistä itsessään taikka rangaistuskäytännön yhtenäisyyden tavoite ja yleinen yhdenvertaisuusperiaate tässä tilanteessa erityinen syy soveltaa lievennettyä rangaistusasteikkoa.

Hovioikeus totesi, että rangaistuksen lieventämiseen oikeuttavien seikkojen vaikutus oli otettava lähtökohtaisesti huomioon normaalin rangaistusasteikon sisällä tapahtuvana

lieventämisenä. Vastaajan teonjälkeisen käyttäytymisen tuoma rangaistuksen lievennys perustui erityisesti prosessiekonomisiin syihin, ei teon tai tekijän moitittavuuden vähäisyyteen. Tähän nähden ja ottaen huomioon rikoslain 6 luvun 8 §:n 1 momentissa rangaistusasteikon lieventämiselle säädetyt perusteet kokonaisuutena, hovioikeus katsoi, että rikoslain 6 luvun 8 §:n 1 momentin 5 kohdan soveltamisen kynnystä oli tässä tapauksessa pidettävä korkeana.

Hovioikeus katsoi, ettei yksin A:n pyrkimystä edistää rikoksensa selvittämistä näissä olosuhteissa voinut pitää sellaisena erityisenä syynä, jonka vuoksi rangaistusseuraamus olisi tullut määrätä noudattaen lievennettyä rangaistusasteikkoa.

Hovioikeus katsoi edelleen, etteivät myöskään rangaistuskäytännön yhtenäisyyden tavoite tai yhdenvertaisuusperiaate tässä asiassa muodostaneet yhdessäkään sellaista erityistä syytä, jonka vuoksi rangaistus olisi tullut määrätä rikoslain 6 luvun 6 §:n 3 kohdan soveltumisen perusteella lievennettyä rangaistusasteikkoa noudattaen. Käräjäoikeuden ratkaisua ei muutettu.

HeHO:2024:8

Törkeä huumausainerikos – Rangaistuksen mittaaminen – Kokaiini – Katukauppavahvuus – Käyttöannos – Lieventämisperusteet

Hovioikeus katsoi, että katukaupassa liikkuvan kokaiinin keskimääräinen vahvuus oli 72 painoprosenttia ja käyttöannos 100 milligrammaa. Rangaistuksen mittaamisen lähtökohdaksi voitiin ottaa amfetamiinia koskeva melko vakiintunut rangaistuskäytäntö, joskin mittaamisessa tuli ottaa huomioon kokaiinin amfetamiinia suurempi haitallisuus.

HeHO:2024:9

Tuomioistuimen toimivalta – Suomen tuomioistuimen kansainvälinen toimivalta – Avioliitto – Pesänjakaja – Euroopan unionin oikeus – Aviovarallisuusasetus

Asianosaiset oli tuomittu avioeroon suomalaisessa tuomioistuimessa 4.6.2014. He olivat 5.5.2014 tehneet ositussopimuksen, jonka mukaan heidän aviovarallisuussuhteisiinsa sekä sanottuun ositussopimukseen ja sen ehtoihin sovellettiin Suomen lakia. Edelleen sopimuksessa oli sovittu, että jos osapuolet sopimuksen allekirjoitushetkellä jättävät ilmoittamatta avio-oikeuden alaisia varoja tai omaisuutta, sopimusositus tulee tehottomaksi.

Asianosaiset olivat tuolloin asuneet Suomessa. Molempien asianosaisten kotipaikka oli kuitenkin ollut vuodesta 2014 alkaen Yhdysvalloissa, ja he olivat Yhdysvaltojen kansalaisia.

Hakija oli 2.2.2022 toimittanut käräjäoikeuteen hakemuksen pesänjakajan määräämiseksi avioeroasiassa. Käräjäoikeus katsoi, ettei suomalaisella tuomioistuimella ollut asiassa toimivaltaa, ja jätti hakemuksen tutkimatta. Hakija valitti käräjäoikeuden päätöksestä hovioikeuteen.

Hovioikeudessa oli kysymys ensinnä siitä, voitiinko hakijan hakemus pesänjakajan määräämiseksi tutkia suomalaisessa tuomioistuimessa. Tämän kysymyksen kannalta olennaista oli

se, oliko suomalaisella tuomioistuimella kansainvälinen toimivalta asiassa. Asiassa oli näin ollen arvioitavana, mitä säännöksiä toimivallan määrittelemiseksi oli sovellettava ja miten toimivalta näiden säännösten perusteella määräytyy.

Hovioikeus katsoi ensinnä, että vaikka käsillä olevassa asiassa oli läheinen liittymä unionin toisen jäsenvaltion sijaan kolmanteen valtioon molempien asianosaisten kotipaikan ollessa Yhdysvalloissa, suomalaisen tuomioistuimen toimivalta oli ratkaistava käsillä olevassa asiassa aviovarallisuusasetuksen (neuvoston asetus (EU) 2016/1103) II luvun säännösten nojalla.

Toiseksi hovioikeus katsoi, ettei suomalaisen tuomioistuimen toimivaltaa voinut perustaa aviovarallisuusasetuksen 5 artiklaan sillä perusteella, että asianosaisten avioerohakemus oli vuonna 2014 tutkittu ja ratkaistu Suomessa. Hakemus pesänjakajan määräämiseksi oli tullut vireille lähes kahdeksan vuotta avioeropäätöksen ja sopimusosituksen jälkeen, avioero oli lainvoimainen eikä asianosaisille ollut selvitetty olevan omaisuutta Suomessa. Asianosaisilla ei ollut muutenkaan sellaista liittymää Suomeen, jonka perusteella pesänjakajan määräämistä koskeva hakemus olisi oikeuskysymysten keskittämisen perusteella tarkoituksenmukaista käsitellä avioeroasian ratkaisessa valtiossa. Tähän nähden hovioikeus katsoi, ettei kyseessä ollut sellainen aviovarallisuusasetuksen 5 artiklassa tarkoitettu avioerohakemukseen liittyvä aviovarallisuussuhdetta koskeva kysymys, jonka tutkimiseen suomalaisella tuomioistuimella olisi toimivalta avioerohakemuksen aikaisemman tutkimisen perusteella.

Suomalaisen tuomioistuimen toimivaltaa ei voinut perustaa muihinkaan aviovarallisuusasetuksen II luvun säännöksiin. Kun muutakaan perustetta toimivallalle ei ollut, hakemus oli jätettävä tutkimatta.

Lisäksi kysymys oli oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

HeHO:2024:10

Työsopimus – Työsuhteen ehdot – Työsuhteen ehtojen muuttaminen – Työehtosopimus – Oikeudenkäyntikulut

Työnantaja oli maksanut työntekijälle takuupalkkaeriä, joista oli sovittu työnantajayhtiön ja ammattiliittojen välisissä työehtosopimuspöytäkirjoissa. Takuupalkkojen maksaminen oli lopetettu työehtosopimuspöytäkirjojen voimassaolon päätyttyä.

Hovioikeus katsoi, että takuupalkkaerien ei ollut näytetty muodostuneen työntekijän työsopimuksen ehdoiksi työsuhteen ehtojen irtisanomisperusteisen muuttamisen, työnantajan yksipuolisen sitoumuksen eikä työsopimuksen veroiseksi käytännöksi muodostumisen perusteella. Takuupalkkojen maksamisen lopettamista ei myöskään ollut pidettävä työnantajan lomaliteettivelvoitteen rikkomisena.

Kysymys myös oikeudenkäyntikulujen korvausvelvollisuudesta.

HeHO:2024:11

Törkeä lapsenraiskaus – Avuton tila – Yksiköinti

Arvioidessaan törkeän lapsenraiskauksen tunnusmerkistön mukaisuutta hovioikeus katsoi käräjäoikeuden tavoin, että vastaaja oli sukupuoliyhteyteen päästäkseen käyttänyt hyväkseen 9-vuotiaan A:n iästä ja kehitystasosta johtuvaa avutonta tilaa, jonka vuoksi A oli ollut kykenevän puolustamaan itseään tai muodostamaan tai ilmaisemaan tahtoaan. Kysymys myös lapsenraiskauksen ja lapsen seksuaalisen hyväksikäytön yksiköinnistä.

HeHO:2024:12

Ulosottokaari – Uhkasakko – Oikeudenkäyntikulut – Valtion korvausvastuu

Kihlakunnanvouti oli toimitettuaan käräjäoikeuteen uhkasakon tuomitsemista koskevan hakemuksen ja A toimitettua siitä lausuman peruuttanut hakemuksen, koska täytäntöönpanoasia oli tullut epäselväksi ja asiassa tuli tämän vuoksi antaa täytäntöönpanoriitaosoitus. A vaati, että valtio velvoitetaan korvaamaan hänen asianosais- ja oikeudenkäyntikulunsa asiassa.

Hovioikeudessa oli kysymys siitä, minkä säännöksen tai oikeusohjeen perusteella valtion velvollisuus korvata oikeudenkäyntikulut asianosaiselle määräytyi tilanteessa, jossa uhkasakon täytäntöönpanoa koskeva asia jäi sillensä ulosottomiehen peruutettua täytäntöönpanoa koskevan hakemuksensa sen jälkeen, kun velvoitettu oli antanut asiassa häneltä pyydetyn lausuman.

Hovioikeus katsoi, että valtion oikeudenkäyntikulujen korvausvastuuta koskeva ulosottokaaren 3 luvun 80 § soveltui uhkasakon täytäntöönpanoasioihin ainoastaan silloin, kun hakemus uhkasakon täytäntöönpanosta hylättiin, ja ettei valtion oikeudenkäyntikulujen korvausvelvollisuutta voinut perustaa myöskään oikeudenkäymiskaaren säännöksiin ottaen huomioon valtion korvausvastuuta koskevat ulosottokaaren 11 luvun säännökset ja ulosottomiehen processuaalinen asema. Nimenomaisen säännöksen puuttuessa valtion kuluvastuun tuli määräytyä ulosottokaaren 11 luvun 20 §:n 2 momentista ilmenevän yleisen periaatteen mukaisesti, jonka mukaan valtion korvausvelvollisuus on sidottu itseoikaisun perusteisiin. Kun asiassa saadun selvityksen perusteella uhkasakon täytäntöönpanomenettelyssä ei ollut tapahtunut sellaista selvää virhettä, joka ulosottomiehen olisi tullut itseoikaisuna oikaista, edellytyksiä velvoittaa valtiota korvaamaan A:n oikeudenkäyntikuluja asiassa ei ollut. Käräjäoikeuden ratkaisua ei muutettu.

HeHO:2024:13

Adoptio – Lapsen etu – Perustuslaki – Perusoikeudet – Euroopan ihmisoikeussopimus – Perhe-elämän suoja

12-vuotias C ja 9-vuotias D olivat olleet sijoitettuina A:n ja B:n perheeseen yli kahdeksan vuoden ajan. Aluksi C:n ja D:n biologiset vanhemmat olivat tavanneet lapsia valvotusti kerran kuukaudessa sekä olleet vähäisissä määrin myös muutoin yhteydessä lapsiin. C ei ollut tavannut biologisia vanhempiaan viimeisten noin neljän vuoden aikana eikä D elokuun 2023 jälkeen, koska lapset olivat kieltäytyneet tapaamasta biologisia vanhempiaan. Biologiset vanhemmat E ja F olivat vastustaneet adoption vahvistamista.

Hovioikeus katsoi, että A:n ja B:n sekä lasten välille oli muodostunut kiintymykseen perustunut lasten ja vanhempien välinen tosiasiallinen perhe-elämän suhde. Tämä suhde nautti Euroopan ihmisoikeussopimuksessa tarkoitettua perhe-elämän suojaa. Sen sijaan lasten ja heidän biologisten vanhempiansa välille ei ollut muodostunut tällaista suhdetta, mutta heidän välillään olevan oikeudellisen suhteen myötä heidän välinsä nauttivat joka tapauksessa jonkinasteista perhe-elämän suojaa. Ottaen huomioon lasten mielipiteen, heidän henkilökohtaisen tilanteensa ja taustansa sekä muut olosuhteet, hovioikeus katsoi, että käsillä olevassa asiassa lasten etu puolsi voimakkaasti adoption vahvistamista. Ottaen huomioon biologisten vanhempien ja lasten välisen suhteen laadun, lasten edun sekä toisaalta sen, että vanhemmat eivät olleet aktiivisesti pyrkineet edistämään tämän suhteen kehittymistä, hovioikeus katsoi, ettei biologisilla vanhemmilla ollut ollut adoptiolain 11 §:n 2 momentissa tarkoitettua riittävää aihetta suostumuksen antamisesta kieltäytymiseen. Hovioikeus katsoi, että asiassa oli adoptiolain 11 §:n 2 momentissa tarkoitettuja erittäin poikkeuksellisia syitä vahvistaa lasten sekä A:n ja B:n välinen adoptio ilman biologisten vanhempien suostumusta.

He/HO:2024:14

Muutoksenhaku – Valituksen tutkiminen – Määräaika

Asianosaisen lainoppinut asiamies oli toimittanut valituksen sähköpostitse väärään käräjäoikeuteen kymmenen minuuttia ennen valitukselle säädetyn määräajan umpeutumista. Käräjäoikeus oli vasta määräajan umpeuduttua havainnut asiamiehen virheen ja siirtänyt valituksen toimivaltaiseen käräjäoikeuteen.

Hovioikeus katsoi, että valituksen jääminen saapumatta määräajassa perille toimivaltaiseen käräjäoikeuteen oli johtunut lähettäjän vastuulla olevasta seikasta, eikä valitusta tullut ottaa tutkittavaksi.

He/HO:2024:15

Salakuljetus – Lääkerikos – Lääkkeen määritelmä – Lääkeaineen määritelmä – Lääkelaki 3 § – Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2001/83/EY ihmisille tarkoitettuja lääkkeitä koskevista yhteisön säännöistä (lääkedirektiivi) 1 artikla 2 kohta – Tunnusmerkistöerehdys – Kieltoerehdys

X oli riidattomasti tilannut omaan yksityiseen käyttöön postitse Itävallasta Suomeen niin kutsuttuja poppers-tuotteita. Tuotteita oli ollut tarkoitus käyttää seksuaalisen kokemuksen parantamiseen, eikä niitä ollut markkinoitu lääkekäyttöön.

Hovioikeus arvioi erityisesti sitä, voitiinko tilattuja tuotteita pitää vaikutustensa puolesta lääkedirektiivin ja lääkelain mukaisina lääkkeinä. Tilatut aineet olivat olleet lääkkeenä käytetyn aineen lääkeaineanalogeja eli tilattujen aineiden molekyyli rakenne oli vastannut lääkkeenä käytettyä ainetta siltä osin kuin rakenneosat olivat saaneet aikaan aineen lääkinällisen vaikutuksen. Vaikka aineita käytettiin laajasti muuhun kuin lääkekäyttöön eli seksuaalisen

suorituskyvyn parantamiseen, hovioikeus katsoi Fimean antamaan selvitykseen perustuen, että tilatuilla aineilla oli lääkeaineanalogeina myös hyödyllinen lääkinnällinen vaikutus ihmisen elintoimintoihin.

Asiassa oli kyse myös tunnusmerkistö- ja kieltoerehdyksestä. Hovioikeus arvioi tahallisuuden kannalta vaadittavaa tietoisuuden tasoa tilatun tuotteen sisällöstä sekä lainsäädännön vaikeaselkoisuuden vaikutusta rangaistusvastuuseen.

Hovioikeus arvioi X:n menettelyä myös oikeudellisesti ja katsoi hänen syyllistyneen salakuljetuksen sijasta lievemmin arvosteltavaan lääkerikokseen.

HeHO:2024:16

Puolustaja – puolustajan määrääminen – Oikeus avustajaan – Oikeudenmukainen oikeudenkäynti – Oikeudenkäyntimenettely – jutun palauttaminen – Seksuaalirikos

Hovioikeus, jonne vastaaja oli valittanut käräjäoikeuden tuomiosta, otti viran puolesta arviotavaksi, olisiko useista seksuaalirikoksista syytetylle vastaajalle tullut määrätä käräjäoikeudessa puolustaja viran puolesta, ja oliko puolustajan puuttuminen sellainen puute oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin edellytyksissä, että asia tuli palauttaa käräjäoikeuden käsiteltäväksi.

Hovioikeus katsoi, että mahdolliseksi oli jäänyt, ettei vastaaja ilmoittaessaan käräjäoikeudessa haluavansa puolustautua itse ollut ymmärtänyt asiakokonaisuuden vakavuutta, ja hän oli joka tapauksessa jäänyt heikompaan asemaan syyttäjiin ja asianomistajiin nähden. Jo asiakokonaisuuden laadun ja laajuuden perusteella oli selvää, että vastaaja olisi tarvinnut puolustautumisessaan käräjäoikeudessa oikeudellista apua. Oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin perusteet eivät olleet toteutuneet. Keskeistä oikeudenkäyntisäännöstä tai -periaatetta koskevan oikeudenkäyntivirheen, joka ei ollut korjattavissa asiakokonaisuuden hovioikeuskäsittelyssä, johdosta käräjäoikeuden tuomio oli kumottava pääasian osalta kokonaisuudessaan ja asia oli palautettava käräjäoikeuteen uudelleen käsiteltäväksi.

Lainkohdat:

ROL 2 luku 1 § 3 mom.

HeHO:2024:17

Yksityiselämää loukkaava tiedon levittäminen – Sananvapaus – Yksityiselämän suoja – Euroopan ihmisoikeussopimuksen 8 ja 10 artikla – Verkkoviestin hävittäminen

Asiassa oli kysymys siitä, oliko vastaaja syyllistynyt yksityiselämää loukkaavan tiedon levittämiseen julkaisemalla Jehovan todistajien etäkokouksessa puhuneiden asianomistajien kasvokuvat ja äänitallenteet Jehovan todistajia kriittisesti käsitelleellä internetsivustollaan. Ratkaisussa arvioitiin erityisesti yksityiselämää koskevan tiedon määritelmää sekä rajoitusperustetta koskien yleiseltä kannalta merkittävän asian käsittelemiseksi esitettyä ilmaisua.

HeHO:2024:18

Oikeusapu – avustajan palkkio

Asianajaja A oli riita-asiassa käräjäoikeuden pääkäsittelyn päättyessä 24.10.2023 esittänyt B:n puolesta laskun toimenpiteistään 24.8.2022 alkaen. Oikeudenkäyntikuluja oli vaadittu asiassa vastaajana olleelta C:ltä. Asianajaja A oli B:n puolesta hakenut oikeusapua päivää ennen käräjäoikeuden kansliatuomion antamista. Käräjäoikeus oli 27.10.2023 antamallaan tuomiolla hylännyt B:n kanteen ja velvoittanut hänet korvaamaan vastapuolensa oikeudenkäyntikulut. Oikeusaputoimisto oli 20.11.2023 myöntänyt B:lle oikeusapua ilman omavastuusuutta 19.2.2022 lukien ja määrännyt hänen avustajakseen asianajaja A:n.

B valitti käräjäoikeuden tuomiosta. Asianajaja A pyysi palkkionsa maksamista valtion varoista oikeusapulain nojalla toimenpiteistä 24.8.2022 alkaen eli myös käräjäoikeusvaiheen kulujen osalta. Hovioikeus katsoi, että vaikka asiassa sinällään oli käsillä oikeusapulain 18 §:n 3 momentissa tarkoitettut olosuhteet, oikeusapujärjestelmää ei ollut tarkoitettu käytettäväksi avustajan palkkion maksattamiseksi valtion varoista vain siinä tapauksessa, että kuluja ei saada korvatuksi vastapuolelta suurempaa tuntiveloitusta käyttäen. Hovioikeus katsoi, että oikeusavun hakeminen ja palkkion vaatiminen oikeusapulain nojalla valtion varoista kuvatuissa olosuhteissa oli käräjäoikeusvaiheen osalta oikeuden väärinkäyttöä ja siten kiellettyä. Asiassa ei ollut perusteita maksaa palkkiota asianajaja A:lle käräjäoikeusvaiheen toimenpiteistä.

Tietopyyntöjen käsittely

Helsingin hovioikeuteen saapui kirjattavia tietopyyntöjä vuoden 2024 aikana yhteensä 7 497 kappaletta. Tästä kokonaismäärästä 1 966 oli ratkaisutilauksia, joita hovioikeuden mediajakelelistalla olevat toimittajat tekivät hovioikeudelta päivittäin saamansa annettujen ratkaisujen listauksen avulla. Loput 5 531 tietopyyntöä olivat pääosin muita asiakirjapyyntöjä ja asiakirjojen lainvoimaisuuden todistamisia, mutta määrään sisältyy myös diaaritietojen antamisia. Mediajakelelistan kautta toteutettuja tietopyyntöjä ei ole aikaisemmin eritelty toimintakertomuksissa. Muiden tietopyyntöjen osalta määrä pysyi lähes samansuuruisena kuin edellisellä vuonna, jolloin tietopyyntöjä kirjattiin 5 622 kappaletta.

Tietopyyntöjen kirjaamisen avulla on pystytty seuraamaan tietopyyntöjen käsittelyä ja saamaan hyvä kuva hovioikeuden ulkoisen tietopalvelun asiakaskunnasta. Keskeisiä asiakasryhmiä olivat vuonna 2024 aikaisempaan tapaan muut viranomaiset, asianajotoimistot ja median edustajat. Lisäksi tietopyyntöjä tekivät huomattavan määrän asianosaiset, tutkijat, opiskelijat ja muut yksityishenkilöt.

Suurin osa asiakirjapyynnöistä koski hovioikeudessa annettuja ratkaisuja, mutta myös oikeudenkäyntiasiakirjoja ja tallenteita koskevia tilauksia oli paljon. Oikeudenkäyntiasiakirjoja koskevat tietopyynnöt kohdistuivat vuonna 2024 vielä pääosin paperisessa muodossa oleviin asiakirjoihin. Hovioikeudessa toukokuussa 2024 käyttöön otettu AIPA-järjestelmä mahdollistaa kuitenkin sen, että tulevaisuudessa uusien asioiden osalta asiakirjatilaukset voidaan toteuttaa kokonaan sähköisessä muodossa.

Laadun hallinta ja kehittäminen

Lainkäytön yhtenäisyys

Hovioikeudessa toimii lainkäytön yhtenäisyyden seurantatoimikunta, joka seuraa osaltaan lainkäytön yhtenäisyyden toteutumista ja järjestää lainkäyttöhenkilöstölle lainkäytön iltapäiviä. Käsiteltävän asian koskiessa myös kansliatyötä tilaisuuteen kutsutaan lisäksi kansliahenkilökuntaa. Toimikunnassa on jäseniä jokaiselta lainkäyttöosastolta ja sihteereinä esittelijöitä.

Toimikunta kokoontui kertomusvuonna viisi kertaa. Toimikunnan kokouksissa keskusteltiin säännöllisesti ajankohtaisista lainkäyttöasioista ja suunniteltiin lainkäytön iltapäivien ohjelmaa. Toimikunta järjesti vuonna 2024 viisi lainkäyttöhenkilökunnalle suunnattua lainkäytön iltapäivää, joissa keskusteltiin alustusten pohjalta lainkäyttöön liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä kuten sovitteluprojektin tuloksista, erikoistumistiimien työskentelystä, riita-asioiden oikeudenkäyntikulujen keskimääräistä tuntihintaa koskevasta selvityksestä, erityyppisistä konkurrenssiongelmista ja konkurrenssikoneen versiosta 2.0, jutun vireilletulo- ja julkipanovaihetta varten laadituista tarkistuslistoista sekä AIPA-järjestelmästä. Lisäksi lainkäytön iltapäivissä käsiteltiin säännölliseen seurantaan perustuen tuoreita kansallisia ja kansainvälisiä tuomioistuinratkaisuja sekä lainsäädäntöuudistuksia ja laillisuusvalvontaratkaisuja.

Koulutustoimikunta

Hovioikeuden koulutustoimikunnan tehtävänä on lainkäyttöhenkilökunnan koulutustarpeiden kartoittaminen ja seuranta sekä koulutusten suunnittelu ja järjestäminen.

Koulutustoimikunta järjesti lainkäyttöhenkilökunnalle kolme koulutusiltapäivää seuraavista aiheista:

- pakkokeinoasiat
- jatkokäsittelylupa-asiat sekä
- hyötykonfiskaatioon ja menettämisseuraamuksiin liittyvät kysymykset.

Lainkäyttöhenkilökunta osallistui myös hovioikeudessa järjestettyyn sotilasoikeudenkäynti- ja sotilasrikosasioiden koulutuspäivään, Tuomioistuinviraston, Helsingin käräjäoikeuden, Oikeusministeriön sekä muiden tahojen järjestämiin koulutuksiin. Koulutustoimikunta tiedotti lainkäyttöhenkilökuntaa hovioikeuden ulkopuolisista koulutuksista ja tarvittaessa nimesi osallistujia niihin.

Lisäksi koulutustoimikunta järjesti esittelijöiden koulutusohjelman mukaiset koulutukset. Koulutuksiin kutsuttiin hovioikeudessa aloittaneet esittelijät. Myös asessoreilla ja uusilla jäsenillä oli mahdollisuus osallistua koulutuksiin. Koulutustilaisuuksia pidettiin 12. Niissä kouluttajina toimivat hovioikeuden jäsenet sekä vierailevia puhujia. Touko- ja joulukuussa jaettiin todistukset koulutusohjelman kaksi ensimmäistä vuotta suorittaneille esittelijöille.

Koulutustoimikunta toteutti keväällä hovioikeuden ja hovioikeuspiirin käräjäoikeuksien lainkäyttöhenkilökunnalle suunnatun koulutustarvekyselyn, jossa selvitettiin lainkäyttöhenkilökunnan koulutustarpeita. Koulutustoimikunnan järjestämissä koulutustilaisuuksissa ja

koulutussuunnitelmissa on pyritty ottamaan huomioon toimikunnalle esitetyt toivomukset koulutusten aiheista. Koulutustoimikunta teki koulutustarpeiden selvittämisessä myös yhteistyötä vastuutuomareiden ja erikoistumistiimien kanssa. Koulutustoimikunta laati lainkäyttöhenkilökunnan koulutussuunnitelman vuodelle 2025. Yhteistyössä kansliahenkilöstön koulutustyöryhmän kanssa laadittiin ICT-koulutussuunnitelma.

Kansliahenkilökunnan koulutustyöryhmä

Kansliahenkilöstön koulutustyöryhmän tehtävänä on kansliahenkilöstön koulutustarpeiden selvittäminen sekä koulutusten suunnittelu ja toteutus yhteistyössä kansliapäällikön kanssa.

Vuoden 2024 alkupuolella järjestettiin kansliahenkilöstölle ruotsin kielen kurssi ja hovioikeuden mediatuomarit pitivät koulutuksen virkamiehen oikeuksista ja velvollisuuksista sekä viestinnästä. Keväällä kansliahenkilökunta osallistui myös Helsingin hovioikeuspiirin kansliahenkilökunnan koulutuspäivään, jonka aiheina olivat muun muassa aivojen hyvinvointi, katsaus ajankohtaisista digitalisaatioasioista sekä arjen stressin hallinnasta henkisten voimavarojen vahvistamiseen.

Substanssijärjestelmistä järjestettiin myös koulutusta. Koko henkilöstölle järjestettiin AIPA-koulutusta sekä keväällä että syksyllä. Kansliahenkilökunta osallistui keväällä myös Tuomioistuinviraston järjestämään Romeo-tietojärjestelmäkoulutukseen. Uusille lainkäyttösihteereille järjestettiin Ritu-koulutusta.

Osastokanslioiden henkilökunnalle järjestettiin koulutusta oikeusapupyynnöistä rajat ylittävässä rikos- ja siviiliasioissa. Tämän lisäksi järjestettiin koulutusta etsintä- ja noutopyyntöasioista. Kertomusvuonna jatkettiin lainkäyttösihteerin perehdytysuunnitelman toteuttamista ja kehittämistä. Perehdytysuunnitelma on tarkoitettu osastokanslioihin sijoittuville uusille lainkäyttösihteereille, joita vuonna 2024 aloitti useampi kahdessa eri perehdytysryhmässä.

Helsingin hovioikeus valittiin HAUS:n Jatkuvan oppimisen palvelun pilotointiin, joka alkoi 1.11.2024 (päätyen 31.10.2025) antaen koko henkilökunnalle vapaan pääsyn HAUS:n ja Eduhousen pilotointiin kuuluvien yli 200 koulutuksen pariin. Kansliahenkilökunnalle annettiin mahdollisuus osallistua myös hovioikeuden uusien esittelijöiden ensimmäisen vuoden koulutuksiin, joiden aiheina oli pääkäsittelyn järjestäminen, oikeudenkäyntikulut ja oikeudenkäyntimaksut sekä tuomion rakenne ja kirjoittaminen, tuomiolauselma ja esittelystä ratkaistava asia.

Fraasipankkityöryhmä

Hovioikeuden presidentti asetti 12.6.2024 fraasipankkityöryhmän, johon osallistui jokaiselta lainkäyttöosastolta yksi hovioikeudenneuvos tai asessori. Työryhmän jäseninä toimivat hovioikeudenneuvos Markku Laine (puheenjohtaja), hovioikeudenneuvokset Tiina Nurmimäki, Karita Lassila, Miikka Kärki ja Heikki Hannelin sekä esittelijä Sami Reijonen. Työryhmän saaman tehtävänannon mukaan tarkoituksena oli koota hovioikeuden koko lainkäyttöhenkilöstön käyttöön helposti löydettävään muotoon mallifraaseja, joita voitiin hyödyntää erityisesti toistuvissa tilanteissa kuten oikeudenkäyntikulujen määrittämisessä tai tiettyjen

päivystysluontoisten asioiden ratkomisessa. Tarkoituksena ei ollut luoda mallituomioita vaan löytää ja luoda käyttökelpoisia mallifraaseja tai malliasiakirjoja, joita voi hyödyntää jokapäiväisessä kirjoitustyössä. Vastaavaa työtä oli aikaisemmin jo tehty 3. osastolla.

Työryhmä kokosi fraasipankkiin eräitä hovioikeudessa yleisesti käytettyjä fraaseja käytännössä usein toistuvia lainkäyttötilanteita varten. Fraasipankki valmistui alkuvuodesta 2025.

Sovitteluprojekti

Vuoden 2024 alussa käynnistynyt sovitteluprojekti osoittautui erittäin menestyksekkääksi. Projektin puitteissa iskuryhmän jäsenet kävivät läpi hieman yli 400 riita- ja lapsiasiaa, jotka olivat tulleet vireille 31.12.2023 mennessä. Iskuryhmän jäsenet soittivat suuressa osassa näistä jutuista asiamiehille sen selvittämiseksi, soveltuisiko juttu sovitteluun. Lisäksi jäsenet tarjosivat omilla jutuissaan aktiivisesti sovittelua. Vuoden aikana sovitteluun siirtyi lähes 80 asiaa, mikä on nelinkertainen määrä edellisiin vuosiin verrattuna. Avustajien suhtautuminen sovitteluun koskeviin yhteydenottoihin oli pääasiassa hyvin myönteistä ja myös asianosaiset olivat projektiin tyytyväisiä. Sovittelussa olleista asioista yli puolet päättyikin sovintoon. Sovittelu-päivä pystyttiin hovioikeuden puolesta järjestämään kahden kuukauden kuluessa sovittelun aloittamispäätöksestä ja jossain tapauksissa jopa samana päivänä, kun pääkäsittely oli tarkoitus aloittaa.

Projektiin osallistuivat erityisesti sovitteluprojektin iskuryhmän jäsenet eli hovioikeudenneuvokset Anna-Maria Kangas, Tiina Nurmimäki, Maria Ahlström ja Anniina Teronen, minkä lisäksi useat hovioikeuden muut sovittelijat sovittelivat juttuja. Sovittelusihteereinä toimivat Jasmina Louhelainen, Sari Pastinen ja Anne Martin. Sovittelusihteereillä oli tärkeä rooli projektissa muun muassa sovittelujuttujen jakamisessa, sovittelu päivien sopimisessa ja päätöspohjien laatimisessa. Virastomestarit huolehtivat sovitteluistuntojen kahvitarjoiluista ja auttoivat sovittelijoita käytännön järjestelyissä. Projektin yhteydessä sisustettiin hovioikeuden sovittelusali paremmin käyttötarkoitukseen sopivaksi.

Erikoistumistiimit ja vastuutuomarit

Erikoistumistiimit pyrkivät edesauttamaan lainkäyttöhenkilökunnan ammatillista kehitymistä ja ylläpitämään Helsingin hovioikeuden korkeatasoista oikeudellista osaamista, jota tarvitaan vaativien ja laajojen juttujen määrän alati kasvaessa. Erikoistumisen tukeminen täydentää hovioikeuden tavoitetta siitä, että lainkäyttöhenkilökunta hallitsee yleisten tuomioistuinten käsiteltävänä olevat eri asiaryhmät myös laaja-alaisesti.

Tiimien aihealueina ovat huumausainerikokset, talousrikokset, seksuaalirikokset, asunto- ja kiinteistöriidat, lapsiasiat, työriidat sekä urakkariidat. Tiimit järjestävät toimintansa itsenäisesti, ja niiden pääasiallinen tehtävä on oikeudellisen osaamisen ylläpitäminen tiimin aihealueella. Tämä tarkoittaa muun muassa koulutustarjonnan seuraamista sekä koulutustarpeen arvioimista ja riittävästä koulutautumisesta huolehtimista. Tiimit myös tiedottavat jäseniään ja tarvittaessa laajemmin hovioikeuden lainkäyttöhenkilöstöä aihealueeseensa liittyvistä merkittävistä kansallisista ja ylikansallisista ennakkoratkaisuista, hovioikeuden oikeuskäytännöstä, lainsäädäntöhankkeista, muista oikeuslähteistä sekä toimiviksi havaituista toimintatavoista.

Hovioikeudenneuvokset, asessorit ja esittelijät voivat vapaasti ilmoittautua tiimeihin kiinnostuneisuutensa mukaan. Lisäksi erikoistuminen voidaan ottaa huomioon neuvosten juttujaossa. Tiimit ovat kokoontuneet vuoden aikana tarpeen mukaan.

Erikoistumistiimien lisäksi hovioikeudessa on nimitettyjä vastuutuomareita eri asiaryhmissä. Näitä ovat asiat koskien lapsen huoltoa, tapaamista ja elatusta; lapsikaappauksia; huumausaine-, doping- ja lääkerikoksia; talousrikoksia; paritus-, ihmiskauppa- ja seksuaalirikoksia; pakokokeinoja; työoikeutta; tuomioistuinsovittelua; sotilasrikoksia sekä pitkäaikaisvankien vapauttamista. Vastuutuomareiden tehtävänä on oikeudellisen osaamisen ylläpitämisen ja kartoittamisen suhteen yhtenevä erikoistumistiimien tehtävän kanssa. Lisäksi vastuutuomarit tavanomaisesti valmistelevat hovioikeuden antamia lausuntoja erilaisiin lakihankkeisiin ja ylläpitävät yhteyksiä muiden tuomioistuinten vastuutuomareiden kanssa.

Tarkastustoiminta

Tuomioistuinlain 3 luvun 2 §:n 1 momentin mukaan hovioikeus valvoo tuomiopiirinsä käräjäoikeuksien toimintaa ja ryhtyy tarvittaessa toimenpiteisiin havaitsemiensa epäkohtien poistamiseksi. Hovioikeuden työjärjestyksen mukaan hovioikeus valvoo hovioikeuspiiriin kuuluvien käräjäoikeuksien toimintaa suorittamalla käräjäoikeuksissa säännöllisesti tarkastuksia sekä ryhtymällä selvitystoimiin käräjäoikeuden toiminnasta tietoonsa saamien seikkojen vuoksi. Tarkastuksissa selvitetään erityisesti käräjäoikeuden lainkäyttötyön järjestämistä, työn jakautumista, käsittelyaikoja, oikeusturvan toteutumista käräjäoikeuden toiminnassa, asiakaspalvelua sekä käräjäoikeuden toimintakykyä.

Vuonna 2024 suoritettiin tarkastus kaikkiin hovioikeuspiiriin käräjäoikeuksiin kirjallisen aineiston perusteella. Tarkastusta varten hovioikeudella oli käytössään kustakin käräjäoikeudesta vireillä olevien juttujen ikärakennereportit 31.12.2023 asti, työjärjestys, osastojaot, roottelijaot ja lainkäyttökäsikirjat niiltä osin kuin niihin oli tullut muutoksia vuoden 2021 jälkeen sekä tuomarikohtaiset selvitykset asioista, jotka olivat olleet vireillä yli vuoden. Tarkastuksessa kiinnitettiin erityistä huomiota työn määrään ja työhyvinvointiin, käsittelyn joutuisuuteen, tietojärjestelmien ja tietoliikenteen toimivuuteen sekä tuomioistuinharjoittelun järjestämiseen. Kirjalliseen aineistoon perustuvan tarkastuksen lisäksi hovioikeus kävi tarkastuksella Helsingin käräjäoikeudessa. Tarkastuksessa haastateltiin henkilöstöä etukäteen tehdyn Webropol-kyselyn pohjalta ja lisäksi sidosryhmiä.

Tarkastuksen johtopäätöksinä hovioikeus totesi muun muassa, että pääkaupunkiseudun käräjäoikeudet ovat edelleen ruuhkautuneita. Vaikka henkilöstöresursseja on lisätty myös juttumäärät ovat kasvaneet merkittävästi.

Syyttäjäyhteistyö oli saadun selvityksen perusteella heikentynyt yleisesti kaikissa käräjäoikeuksissa. Syyttäjälaitoksen istuntopäivien enimmäismäärää koskevat linjaukset olivat johtaneet siihen, ettei syyttäjillä ollut tarjota kohtuullisessa ajassa istuntopäiviä kaikkiin heidän vireille saattamiinsa rikosasioihin, mikä pidensi osaltaan käsittelyaikoja.

Kaikissa käräjäoikeuksissa oli käytössä työjärjestelyt, joilla pyrittiin varmistamaan lainmukaisissa käsittelyajoissa pysyminen. Kaikilla käräjäoikeuksilla oli myös yhteistyötä syyttäjien kanssa kiireellisten asioiden käsittelemiseksi.

Käräjänotaareiden lähiesihenkilöinä toimivat tehtävään nimetyt apulaisosastonjohtajat. Käräjänotaareille määrätyt tutortuomarit ja vastuutuomarit auttoivat käräjänotaareita lainkäytöllisissä kysymyksissä. Lisäksi notaareille oli tarjolla koulutusta.

Juttumäärien ja niihin nähden riittämättömien henkilöstöressurssien ohella eräs merkittävimmistä virastojen henkilöstöä kuormittavista tekijöistä havaittiin olevan toimimattomat tietojärjestelmät ja/tai tietojärjestelmien pitkäaikaisesta kehittämisestä aiheutuva ylimääräinen työkuorma. Etenkin AIPA-järjestelmän käyttöönotto näytti aiheuttaneen käräjäoikeuksien henkilöstölle merkittävää jopa työhyvinvointia heikentävää lisätyötä. Tarkastushavaintona voitiin nostaa lisäksi esiin vielä virastokohtaisten ICT-tukihenkilöiden tarve.

Edelleen tarkastuksessa havaittiin, että hovioikeuspiirin käräjäoikeuksien käytössä olevat toimitilat olivat riittämättömät ja tilojen ahtaus ja työrauhan puute kuormittavat henkilöstöä. Eniten kriittistä palautetta oli tullut jaetuissa työtiloissa ja avotiloissa työskentelevältä henkilökunnalta. Henkilökunnalla tulisi olla vaativaa ja keskittymiskykyä edellyttävää työtä tukevat työtilat. Myös käräjäoikeuksien istuntosalikapasiteetin havaittiin olevan riittämätön.

Hovioikeuspiirin käräjäoikeuksissa oli myös ollut vaikeuksia saada rekrytoitua pätevää henkilökuntaa ja sitouttaa tehtäviinsä perehdytetyt henkilöt virastoon. Ongelma koski sekä kansliahenkilökuntaa että lainkäyttöhenkilöstöä.

Vuoden 2024 tarkastuskertomus julkaistiin 22.1.2025 ja se toimitettiin Helsingin, Itä-Uudenmaan ja Länsi-Uudenmaan käräjäoikeudelle sekä tiedoksi valtioneuvoston oikeuskanslerille ja eduskunnan oikeusasiamiehelle, korkeimmalle oikeudelle sekä Tuomioistuinviraston ylijohtajalle ja johtokunnan puheenjohtajalle.

AIPA-järjestelmän käyttöönotto

AIPA on Syyttäjälaitoksen ja yleisten tuomioistuinten digitaalisen työtavan tueksi rakennettu tietojärjestelmäkokonaisuus. Tarkoituksena on, että hovioikeuden työtapa tulee muuttumaan AIPAn myötä kokonaan sähköiseksi.

AIPA otettiin hovioikeudessa käyttöön toukokuussa 2024 kaikissa muissa asiatyypeissä paitsi insolvenssiasioissa. Kuitenkin käyttöönotettaessa jo vireillä olleet asiat käsitellään loppuun niin kutsutuissa perinnejärjestelmissä. Siten siirtymävaiheessa hovioikeudessa on käytössä useampi eri tietojärjestelmä.

Hovioikeuden AIPAn käyttöönottoa koordinoiva työryhmä piti kevään 2024 aikana henkilöstölle yksityiskohtaisen koulutuksen AIPAn käytöstä ja toiminnallisuuksista. Lisäksi syksyllä 2024 pidettiin koulutusta uusille työntekijöille sekä niille, jotka ovat kokeneet hyötyvänsä joidenkin toiminnallisuuksien kertaamisesta.

Käyttöönoton yhteydessä työryhmä loi hovioikeudelle AIPAn työtapaohjeen, jonka kehittämisestä vastaa marraskuusta 2024 lukien toiminut AIPA-järjestelmän työtapatyöryhmä. Työtapojen kehittämistyössä olennaisena osana on jatkuvasti kertyvä käyttökokemus, AIPAn toimintavarmuuden seuranta sekä järjestelmäpäivitysten tuomat muutokset. Työtapatyöryhmässä on edustajia kaikista niistä henkilöstöryhmistä, jotka työssään käyttävät AIPAA.

Hovioikeuspiirin yhteinen tietopalveluyksikkö

Vuonna 2019 perustettu tietopalveluyksikkö toimii kahden virkamiehen voimin (2 htv) Salmisaaren oikeustalossa tehtävänään vastata Helsingin hovioikeuspiirin tietopalveluiden tuottamisesta.

Tietopalveluyksikön vuonna 2024 hovioikeuspiirin lainkäyttöhenkilökunnalle suorittamien tiedonhakujen määrä kasvoi noin 450 kappaleeseen. Muita asiakkaita, kuten oikeustieteen opiskelijoita, tutkijoita ja valtion virastoja palveltiin noin sadan toimeksiannon verran.

Hovioikeuspiirin lainkäyttöhenkilökunnalle järjestettiin koulutukset tiedonhaun perusteista sekä Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen HUDOC-ratkaisutietokannan käytöstä. Tietopalveluyksikkö toimitti joka toinen viikko ilmestyvää lainsäädännön ja oikeuskäytännön ajankohtaistiedotetta sekä jatkoi vuonna 2023 alkanutta Helsingin hovioikeuden rikostuomioiden rangaistuskäytännön (vankeutta tuomittu vähintään 2 vuotta) tilastointia. Vuoden 2024 loppuun mennessä rangaistuksia oli tilastoitu 487 kappaletta.

Tietopalveluyksikön toimintaa ja kehittämistä koordinoiva hovioikeuspiirin kirjastotoimikunta kokoontui vuonna 2024 kaksi kertaa.

Uusi kirjastojärjestelmä otettiin käyttöön elokuussa 2024.

Muuta

Presidentti päätti syksyllä 2024 perustaa hovioikeuden 5. osaston yhteyteen ruuhkanpurkuyksikön, jonka tarkoituksena on hoitaa 3. osastolta siirrettäviä pääkäsittelyjuttuja osaston pääkäsittelyruuhkan purkamiseksi. Tavoitteena oli tasata osastojen välisiä eroja ja varmistaa, ettei vuoden 2027 kalenteria avata vielä pääkäsittelyille. Ruuhkanpurkuyksikköön siirretyt jutut saatiin mahtumaan vuosien 2025–2026 kalenteriin. Ruuhkanpurkuyksikköön siirrettiin kaksi vapaaehtoista kokoonpanoa. Tarvittaessa juttuihin määrätään esittelijä osastolta 5. Jäsenet jatkoivat ruuhkanpurkuyksikön ohella työskentelyä myös perusosastoillaan.

Henkilöstö ja hallinto

Henkilöstö ja henkilöstörakenne

Hovioikeuden vuoden 2024 henkilötyövuositoteuma on 207,5. Henkilötyövuosissa mitattuna hovioikeudessa on kertomusvuonna työskennellyt 102,7 tuomaria (ml. asessorit), 35,3 esittelijää ja 69,5 muuhun henkilökuntaan kuuluvaa virkamiestä (ml. 3 hlö / 1,17 htv käräjän-otaaria ja 7 hlö / 1,8 htv harjoittelijaa). Hovioikeudessa on lisäksi työskennellyt yksi palkka- tuella työllistetty henkilö (0,75 htv) sekä kaksi siviilipalvelusmiestä.

Hovioikeudessa on vuoden 2024 aikana ollut määräaikaisessa virkasuhteessa tuomareita 47,0 henkilötyövuotta (joista budjettiviroilla 7 htv ja asessoreita 24,5 htv), esittelijöitä 35,3 henkilötyövuotta (joista budjettiviroilla 3,0 htv) ja muuta henkilökuntaa 33,5 henkilötyövuotta (joista budjettiviroilla 8,3 htv). Hovioikeuden vakinaisiin virkoihin nimittämistä koskevat luvut ilmenevät jäljempänä. Hovioikeudessa on aloittanut kertomusvuonna yhteensä 58 viraston ulkopuolelta palkattua henkilöä. Heistä 11 on ollut tuomareita (ml. 4 asessoria), 27 esittelijää (ml. 2 käräjänotaaria) ja 20 kansliahenkilöstöön kuuluvaa virkamiestä (ml. harjoittelijat). Kaikki uudet esittelijät ovat aloittaneet määräaikaisissa virkasuhteissa.

Kertomusvuonna on tullut avoimeksi 13 hovioikeudenneuvoksen virkaa eläköitymisen tai muun syyn vuoksi. Hovioikeuden vakinaisista, virkavapaalla olleista esittelijöistä kolme on kertomusvuonna nimitetty hovioikeudenneuvoksen ja kolme käräjätuomarin virkaan. Lisäksi 11 asessoria ja 15 määräaikaisessa virkasuhteessa ollutta esittelijää on ollut kertomusvuoden alusta tai jäänyt sen aikana virkavapaalle toisen tehtävän hoitamisen tai perhevapaan vuoksi. Kansliahenkilökunnasta 12 virkamiestä on ollut vuoden alusta taikka jäänyt vuoden aikana virkavapaalle. Neljä vakinaista kansliahenkilöstöön kuulunutta virkamiestä on irtisanoutunut eläköitymisen tai muun syyn vuoksi. Seitsemän kansliahenkilöstöön kuulunutta määräaikaisessa virkasuhteessa ollutta virkamiestä on kertomusvuoden aikana lopettanut.

Talous

Hovioikeudelle osoitettiin vuodelle 2024 määrärahoja yhteensä noin 17 155 000 euroa. Tästä noin 125 000 myönnettiin määräaikaisen lisähenkilöstön palkkaamista varten. Määrärahoihin sisältyivät lisäksi vuodelta 2023 säästyneet noin 242 000 euroa, jotka siirtyivät vuoden 2024 määrärahoihin. Hovioikeus on vuoden 2024 aikana käyttänyt määrärahoja noin 16 912 000 euroa eli käyttämättä jäi noin 243 000 euroa. Tämä on johtunut lähinnä henkilöstövajeesta aiheutuneista säästöistä palkkakustannuksissa.

Hovioikeuden toimintamenoista 94 prosenttia muodostui palkkakustannuksista ja 6 prosenttia muista menoista.

Johtoryhmä

Hovioikeuden johtoryhmä on muissa kuin lainkäyttöasioissa keskeinen suunnittelu- ja valmisteluelin, joka toimii presidentin apuna. Johtoryhmään kuuluvat presidentti, osastojen johtajat sekä kansliapäällikkö. Myös vastaanottoyksikön vastuutuomari osallistuu kokouksiin.

Kertomusvuonna johtoryhmä kokoontui noin kahden viikon välein. Johtoryhmässä käsiteltiin valmistelevasti hovioikeuden johtamista koskevat asiat, kuten lainkäytön ja koulutuksen järjestämiseen, nimityksiin, organisaatioon, toiminnan kehittämiseen, työhyvinvointiin ja erilaisiin selvityksiin liittyviä kysymyksiä.

Johtoryhmän laajennettuun kokoonpanoon kuuluvat varsinaisten jäsenten lisäksi osaston johtajien sijaiset sekä eri henkilöstöryhmien valitsemat edustajat. Vuonna 2024 laajennetussa kokoonpanossa käsiteltiin muun ohella vuosien 2025–2028 tulostavoitteita, lainkäytön ja

kansliahenkilöstön koulutussuunnitelmia, kehityskeskustelujen aiheita sekä sovitteluprojektin jatkoa.

Toimikunnat ja työryhmät

Hovioikeudessa toimii työjärjestyksen mukaan yhteistyökomitea, työsuojelutoimikunta, lainkäytön yhtenäisyyden seurantatoimikunta, käsikirjatoimikunta ja koulutustoimikunta sekä tuomarin ja hovioikeuden esittelijän määräaikaiseen virkasuhteeseen nimittämistä samoin kuin hovioikeuden esittelijän vakinaiseen virkaan nimittämistä valmistelevat toimikunnat. Presidentin asettamia muita pysyväisluonteisia toimikuntia ja työryhmiä ovat turvallisuustyöryhmä, kansliahenkilöstön koulutustyöryhmä, lausuntovaliokunta, tarkastustyöryhmä, kirjastotoimikunta, tyhy-ryhmä, tietosuojaryhmä ja hovioikeuden osastokanslioiden toiminnan kehittämistyöryhmä. Henkilöstöä hovioikeudessa edustavat henkilöstöryhmien asettamina jäsen-, esittelijä- ja kansliatoimikunnat.

Työsuojelu ja työhyvinvointi

Yleistä

Henkilökunnan työhyvinvointiin ja jaksamiseen kiinnitetään huomiota monin eri tavoin. Työhyvinvointiin liittyviä kysymyksiä käsitellään johtoryhmässä, osastokokouksissa ja kehityskeskusteluissa. Kehityskeskustelut käydään vuosittain koko henkilökunnan kanssa. Hovioikeudessa on kaikkia henkilöstöryhmiä edustava työsuojelutoimikunta ja työhyvinvointiryhmä.

Henkilökunnan fyysisestä ja henkisestä hyvinvoinnista pyritään huolehtimaan henkilökunnan käyttöön annettavilla liikunta- ja kulttuuri-, työmatka- tai hierontaeduilla, tukemalla henkilökunnan ruokailua ja tarjoamalla henkilökunnan käyttöön maksuttomat kahviautomaatit. Sairauseräilyjen määrä vuonna 2024 oli yhteensä 1 904 päivää. Hovioikeudessa noudatetaan yhteistyössä työterveyshuollon kanssa varhaisen tuen toimintamallia (ns. VATU-malli) työkykyriskien varhaisesta puuttumisesta ja hallinnasta sekä työkyvyn ylläpidon tukemisesta. Hovioikeuden työterveyspalveluista vastaa Suomen Terveystalo Oyj.

Työsuojelutoimikunta

Hovioikeuden työsuojelutoimikunta kokoontui 8 kertaa. Toimikunta käsitteli muun muassa hovioikeuden budjettiesitystä, tulostavoitteita sekä niihin liittyviä mittareita ja toimenpiteitä, työterveyden toimintasuunnitelmaa ja raportteja, VMBaro-työtyytyväisyyskyselyn tuloksia, erilaisia lakisäätösuunnitelmia ja ohjelmia, AIPA-tietojärjestelmään liittyviä menettelytapohjeita, muutoksia hovioikeuden työjärjestykseen, eri työryhmien perustamisesta ja tehtäväksi antoja, vuoden 2025 työpaikkaselvityksen kysymyksiä ja toteutustapaa, uuden yksikön perustamista, työaikalukeman muutosta, työpisteiden riittävyystilannetta sekä yhteiskäyttötilojen kysymyksiä.

Työhyvinvointiryhmä

Työhyvinvointiryhmä vastaa hovioikeuden työhyvinvointi- ja virkistystoiminnasta. Ryhmä kokoontui kertomusvuonna 6 kertaa, ja siinä ovat edustettuna kaikki hovioikeuden henkilöstöryhmät. Ryhmä järjesti kesäkuussa hovioikeuden kesäjuhlan, joka oli risteily Salmisaaresta Suomenlinnaan ja käynti kesäteatterissa. Perinteinen virkistyspäivä järjestettiin syyskuussa liikunnallisten aktiviteettien ja pelien sekä ruokailun ja yhdessäolon merkeissä. Pikkujouluja vietettiin marraskuussa perinteiseen tapaan ruokailulla ja teemajuhlalla hovioikeuden tiloissa. Lisäksi toimikunta järjesti pienempiä hyvinvointitempauksia, kuten perinteisen kilometriksen.

Yhteistoiminta hovioikeudessa

Yhteistoiminnasta valtion virastoissa ja laitoksissa annetun lain 7 §:n mukaisena yhteistoimintaelimenä hovioikeudessa toimii yhteistyökomitea. Yhteistyökomitea kokoontui vuoden aikana 9 kertaa. Yhteistyökomiteassa käsiteltiin vuosien 2025–2028 tulostavoitteita, hovioikeuden henkilöstösuunnitelmaa sekä lainkäyttö- ja kansliahenkilökunnan koulutussuunnitelmia. Lisäksi käsiteltiin muun muassa ruuhkanpurkuyksikön perustamista, AIPA-menettelytapaohjetta, kansliakäsikirjatyöryhmän perustamista, kirjaamokäsikirjan päivittämistä, työjärjestyksen tarkistuksia, fraasipankkityöryhmän perustamista, sisäilmatyöryhmän raporttia, työterveyshuoltoraporttia, työsuojelun toimintaohjelmaa ja työpisteiden riittävyystilannetta.

Sivutoimiluvat ja ilmoitus sivutoimesta saadusta tulosta

Hovioikeus myönsi vuonna 2024 hovioikeuden tuomareille ja esittelijöille 57 sivutoimilupaa. Niistä pääosa koski luennointi- tai muita koulutustehtäviä sekä erilaisten lautakuntien, toimikuntien tai vastaavien toimielinten jäsenyyksiä.

Sivutoimet, sidonnaisuudet ja tulotiedot merkitään valtakunnalliseen sähköiseen rekisteriin.

Nimitysmenettely

Hovioikeudessa käsiteltiin vuonna 2024 yhteensä 351 vakinaista tai määräaikaista virkaa/virkasuhdetta koskevaa nimitysasiaa (mukaan lukien käräjäoikeuksien tuomarin virat). Hovioikeuden haettavaksi julistamiin virkoihin/virkasuhteisiin saatiin hakemuksia yhteensä 644. Koska kukin hakemus voi kohdistua useampaan kuin yhteen virkaan, hakemuksia saatiin laskennallisesti yhteensä 3 014.

Vakinaiset tuomarin virat

Hovioikeuden kokoonpano, johon kuuluvat presidentti ja osaston johtajat, antaa tuomarinvalintalautakunnalle lausunnon hovioikeuspiirin käräjätuomarin ja käräjäoikeuden päällikkötuomarina toimivan laamannin sekä hovioikeudenneuvoksen vakinaista virkaa koskevassa nimitysmenettelyssä. Lausuntoja annettiin vuonna 2024 seuraavasti:

Hovioikeuden tuomarin virat

8 virkaa, 114 virkahakemusta ja 34 eri hakijaa, 3 haettavaksi julistamista.

Hovioikeuspiirin käräjäoikeuksien tuomarin virat

37 virkaa, 585 virkahakemusta ja 202 eri hakijaa, 15 haettavaksi julistamista.

Määräaikaiset tuomarin virkasuhteet/tehtävät

Hovioikeus teki myös lukuisia nimityksiä hovioikeudenneuvoksen tai osaston johtajan määräaikaiseen virkasuhteeseen/tehtävään:

Määräaikaiset tuomarin virkasuhteet/tehtävät, jotka on julistettu haettavaksi

60 virkaa, 1971 virkahakemusta ja 148 hakijaa, 5 haettavaksi julistamista. Luvut sisältävät 12 tuomarinkoulutuslautakunnan haettavaksi julistamaa asessorin virkaa, joiden osalta hovioikeus laati esityksen korkeimmalle oikeudelle, joka teki nimityspäätöksen. Vuonna 2024 määrättiin myös 5 osaston johtajaa kolmen vuoden määräaikaiseen tehtävään.

Kielituomarin virat

Valtioneuvoston asetuksen 13.10.2016/866 mukaan Helsingin hovioikeudessa tuli olla neljä hovioikeudenneuvoksen virkaa, joihin kielitaitoa koskevana kelpoisuusvaatimuksena on tuomioistuinlain (673/2016) 10 luvun 11 §:ssä tarkoitettu kielitaito. Hovioikeudessa työskenteli vuonna 2024 viisi hovioikeudenneuvosta, jotka täyttivät tämän kelpoisuusvaatimuksen.

Esittelijän virat

Vakinaisiin esittelijän virkoihin tehtiin 7 nimitystä vuonna 2024. Määräaikaisiin virkasuhteisiin nimitettiin yhteensä 28 uutta esittelijää. Avoimia hakemuksia saapui 33 kappaletta.

Kanslian virat

Hovioikeudessa tehtiin vuonna 2024 nimitykset seuraaviin vakinaisiin kansliahenkilökunnan virkoihin: 2 hallinnon notaarin Y 14 virkaa, lainkäyttösihteerin (henkilöstösihteerin) Y 11 virka, lainkäyttösihteerin (apulaiskirjaaja) Y 10 virka, 2 lainkäyttösihteerin (erityissihteerin) Y 10 virkaa, 10 lainkäyttösihteerin Y 9 virkaa ja 2 lainkäyttösihteerin (kirjaamosihteerin) Y 9 virkaa. Määräaikaisista kanslian virkasuhteista tehtiin 97 nimityspäätöstä.

Viestintä

Hovioikeus pyrkii kehittämään viestintää niin, että se vastaa avoimen tietoyhteiskunnan vaatimuksia. Viestinnän lähtökohtana on oma-aloitteinen ja aktiivinen tiedottaminen sekä laadukas asiakaspalvelu. Hovioikeuden ulkoisia internetsivuja pyritään jatkuvasti kehittämään asiakkaiden tarpeita paremmin palveleviksi.

Helsingin hovioikeus tiedottaa X-tilinsä (@HelsinginHO) kautta hovioikeuden julkaistuista ratkaistuista. Myös hovioikeuden toimintaan ja lainkäyttöasioihin liittyvistä tiedotteista twiitataan.

Kertomusvuonna julkaistiin 21 lainkäyttöasiaa koskevaa tiedotetta.

Mediatuomaritoiminta

Hovioikeudessa on ollut vuonna 2024 kaksi mediatuomaria, hovioikeudenneuvokset Pertti Lenkkeri ja Miikka Kärki. Mediatuomarit ovat toimineet yhteyshenkilöinä, joihin toimittajat ovat voineet ottaa yhteyttä hovioikeuden toimintaan liittyen. Mediatuomarit ovat myös osallistuneet valtakunnallisen mediatuomariverkoston toimintaan. Verkosto järjesti marraskuussa Helsingissä kansalliset mediatuomareiden koulutuspäivät, joille mediatuomarit osallistuivat. Tapaamisen yhteydessä mediatuomarit tapasivat myös oikeustoimittajia. Mediatuomarit ovat osaltaan pyrkinet seuraamaan hovioikeuden ratkaisutoiminnasta käytävää uutisointia ja julkista keskustelua.

Lausuntotoiminta

Hovioikeus antoi vuonna 2024 muun ohessa seuraavat lausunnot:

- Lausunto työryhmän mietinnöstä julkisuuslain ajantasaistamisesta (14.2.2024)
- Lausunto hallituksen esityksestä etäyhteyksien edistämisestä oikeudenkäynneissä (15.2.2024)
- Lausunto ositusvaateen vanhentumista koskevasta arviomuistiosta (5.3.2024)
- Lausunto asunto-osakeyhtiölain ajantasaistamiseksi asetetun työryhmän välimietinnöstä (15.4.2024)
- Lausunto työryhmämietinnöstä koskien avioliittoon pakottamisen rangaistavuuden selkeyttämistä (22.4.2024)
- Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle puolustusyhteistyöstä Suomen tasavallan hallituksen ja Amerikan yhdysvaltojen hallituksen välillä tehdyn sopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi ja siihen liittyviksi laeiksi (3.5.2024)
- Lausunto hallituksen esityksestä rikoslain 2 c luvun 5 §:n ja henkilötietojen käsittelystä Rikosseuraamuslaitoksessa annetun lain muuttamisesta (6.5.2024)
- Lausunto naisten ja tyttöjen sukuelinten silpomisen ja sen valmistelun rangaistavuuden selkeyttämistä, tapon syyteoikeuden vanhentumista ja lapsensurman kumoamista koskevasta HE-luonnoksesta (22.5.2024)
- Lausunto OM:n kuluttajariitalautakunnan toiminnan kehittämistarpeita koskevasta selvityksestä (30.5.2025)
- Lausunto OM:n aserikoksia koskevan sääntelyn muuttamista koskevasta työryhmämietinnöstä (5.6.2024)
- Lausunto välimiesmenettelyn uudistamista koskevasta arviomuistiosta (28.6.2024)
- Lausunto rangaistuksen määräämistä koskevasta HE-luonnoksesta (22.8.2024)
- Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi poliisilain 5 a luvun, henkilötietojen käsittelystä poliisitoimissa annetun lain 7 luvun sekä sotilastiedustelusta annetun lain muuttamisesta (16.9.2024)
- Lausunto hallituksen esityksestä rikoslain 11 luvun muuttamiseksi (vakavien kansainvälisten rikosten kieltämisen kriminalisointi) (9.10.2024).

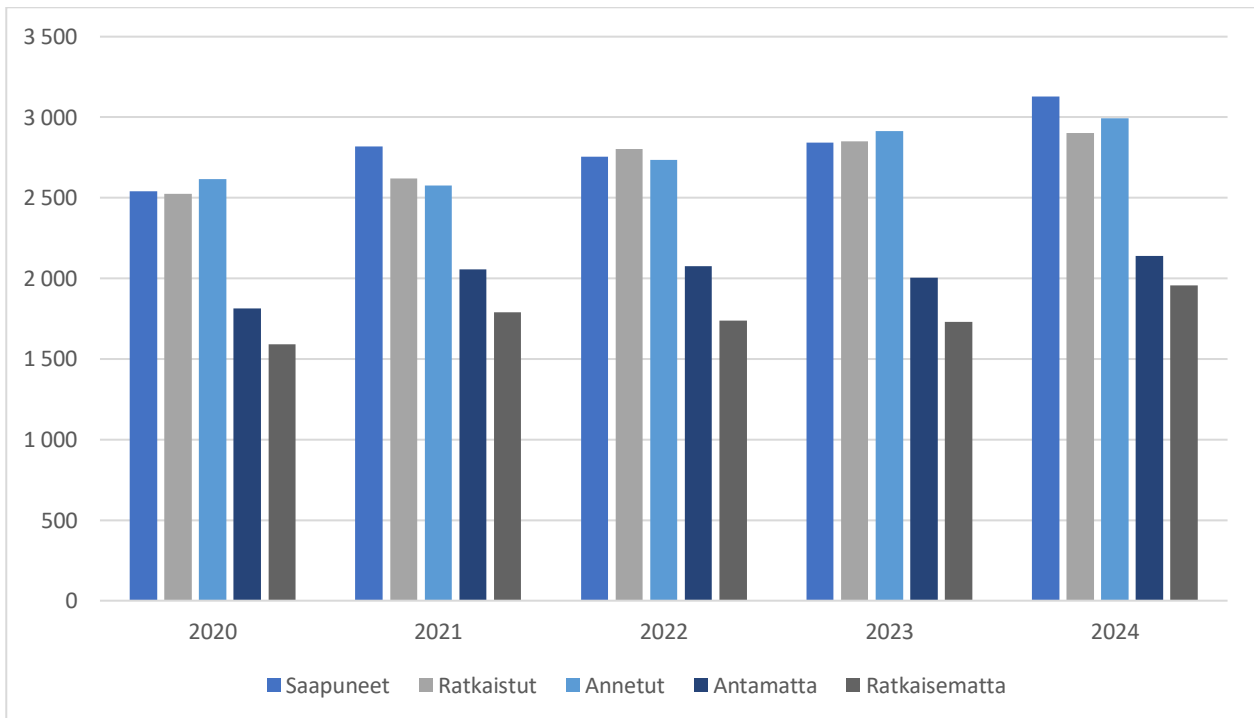

Edellä mainitut lausunnot on julkaistu Helsingin hovioikeuden internet-sivulla osoitteessa <https://oikeus.fi/hovioikeudet/helsinginhovioikeus/fi/index/lausunnot.html>.

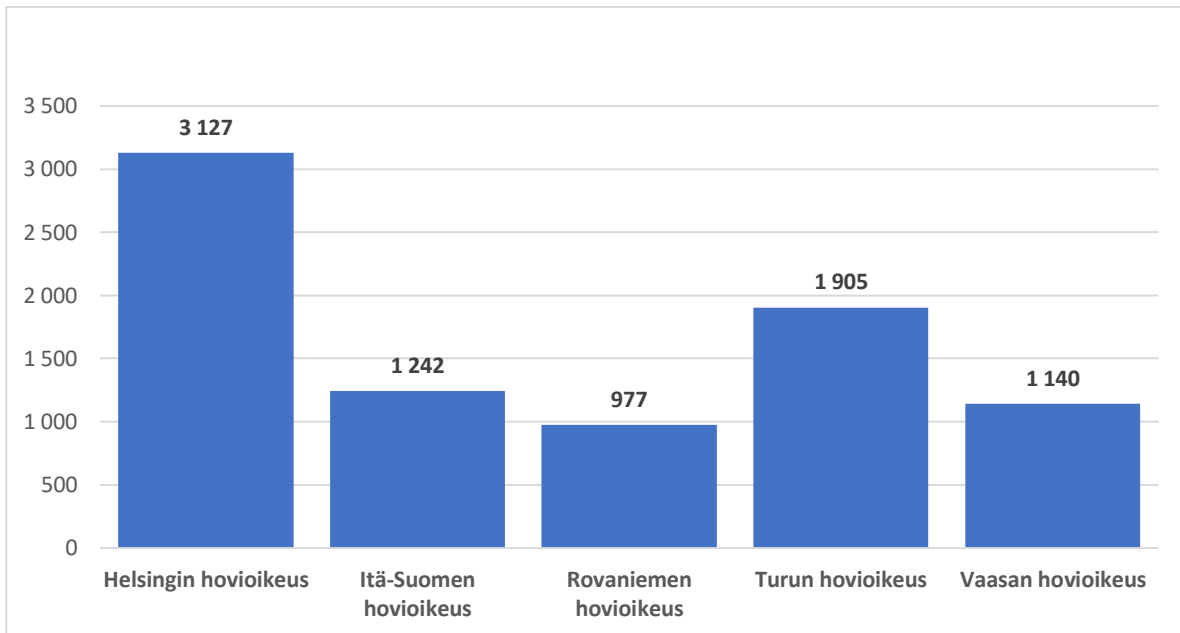
Liite 1 - Helsingin hovioikeuden tilastoja vuosilta 2020–2024

	2020	2021	2022	2023	2024
Saapuneet	2 540	2 818	2 755	2 842	3 127
Ratkaistut	2 524	2 622	2 803	2 849	2 902
Annetut	2 616	2 577	2 735	2 914	2 992
Antamatta	1 815	2 056	2 076	2 004	2 139
Ratkaisematta	1 593	1 788	1 739	1 731	1 955

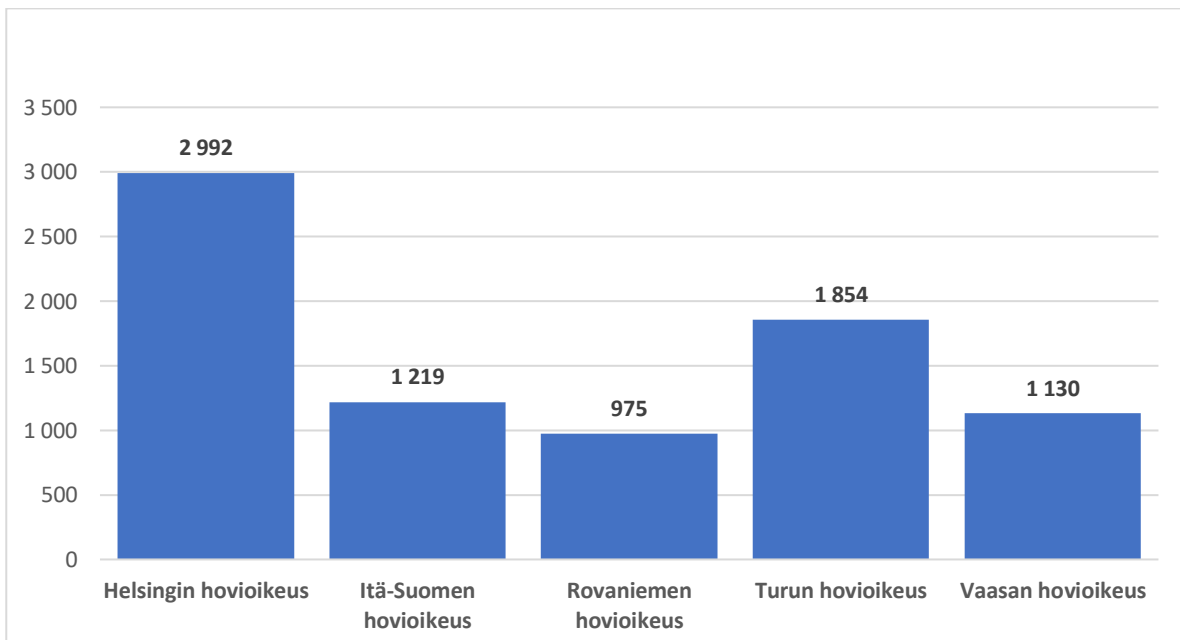
Hovioikeuksiin saapuneet ja hovioikeuksien antamat asiat vuonna 2024

Saapuneet

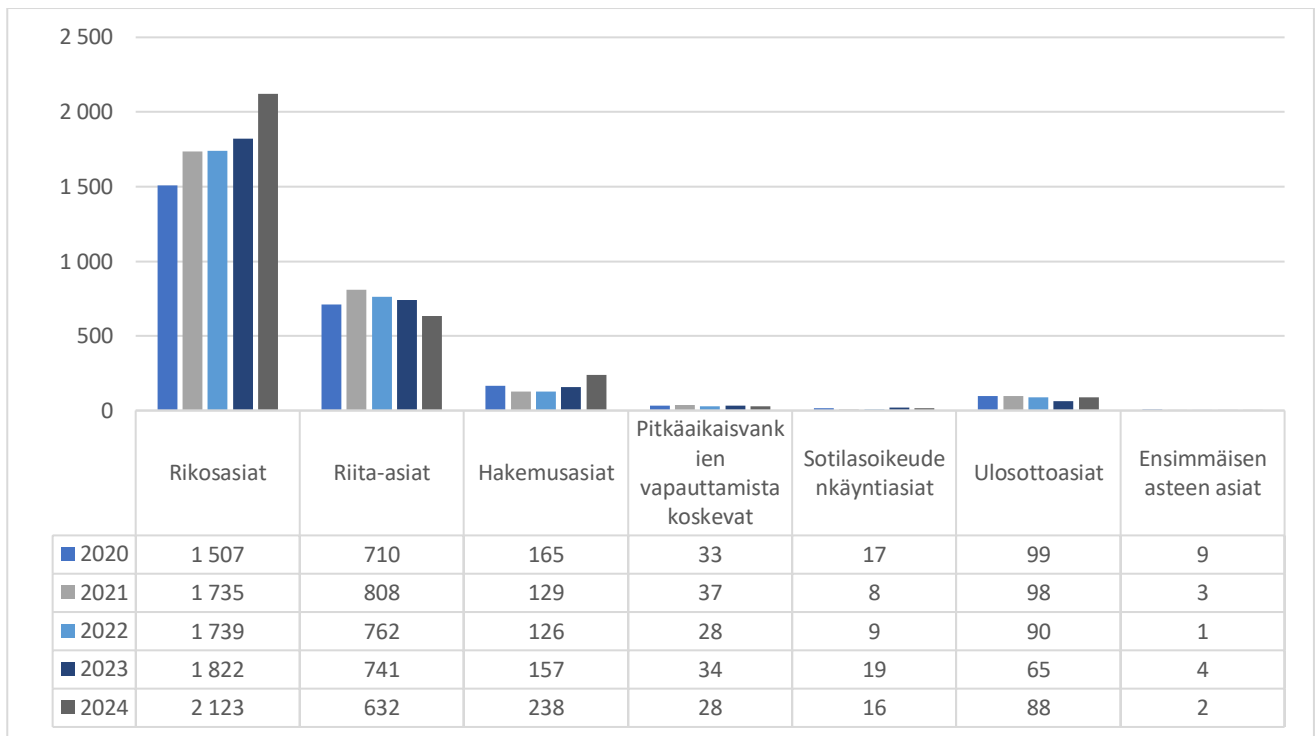
*Yhteensä 8 391

Annetut

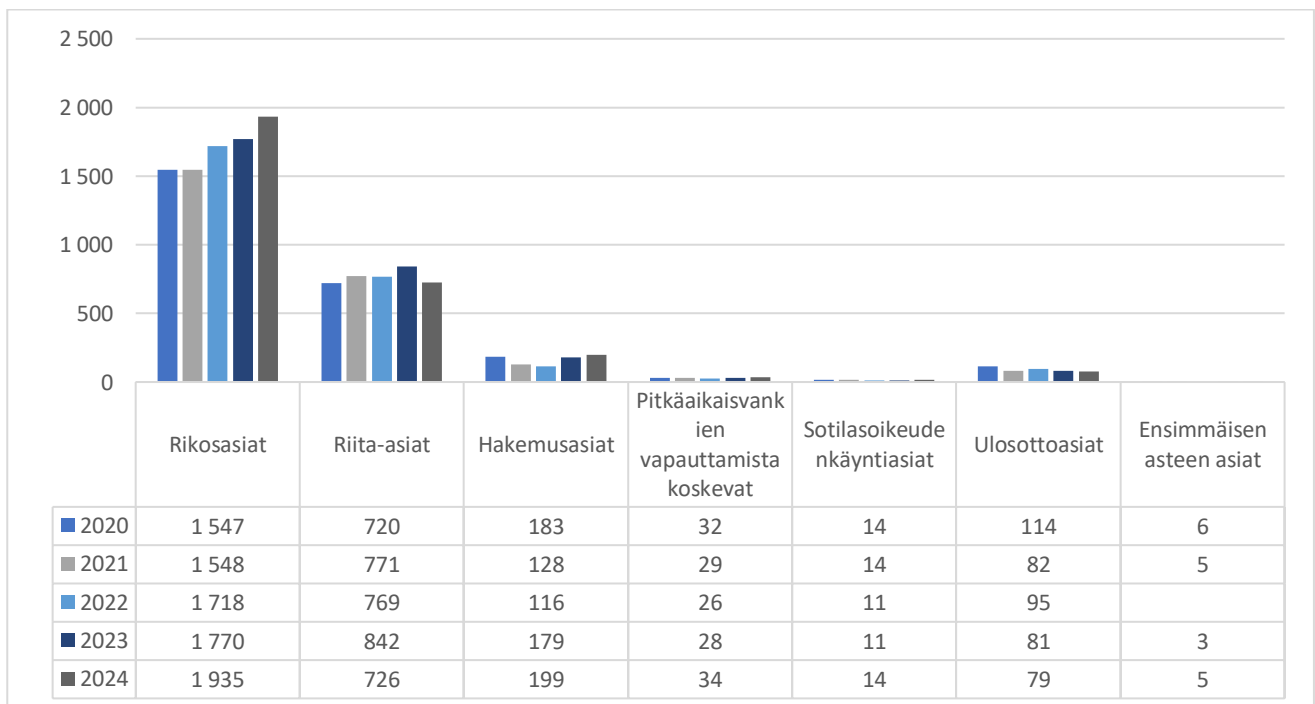

*Yhteensä 8 170

Helsingin hovioikeuteen saapuneet asiat asiaryhmittäin vuosina 2020–2024

Helsingin hovioikeuden antamat ratkaisut asiaryhmittäin vuosina 2020–2024

Käsittelyajat

Keskimääräiset käsittelyajat asiaryhmittäin vuonna 2024

	0-3 kk	3-6 kk	6-9 kk	9-12 kk	12-18 kk	Yli 18 kk	Lkm	Aika kk
Rikosasiat	641	450	167	139	227	312	1 936	8,6
Riita-asiat	264	153	55	61	63	130	726	8,8
Hakemusasiat	135	33	10	10	7	3	198	4,4
Pitkäaikaisvankien vapauttamista koskevat a	0	0	1	0	28	5	34	15,9
Sotilasoikeudenkäyntiasiat	3	2	4	2	3	0	14	7,7
Ulosottoasiat	64	9	1	2	1	2	79	2,6
Ensimmäisen asteen asiat	3	1	0	0	1	0	5	5,4
Yhteensä	1 110	648	238	214	330	452	2 992	8,3
% kaikista	37,1 %	21,7 %	8,0 %	7,2 %	11,0 %	15,1 %		

Keskimääräiset käsittelyajat vuosina 2020–2024

	2020	2021	2022	2023	2024
Keskimääräinen käsittelyajan kehitys (kk)	7,7	8,9	8,8	9,3	8,3
Esittelyt (kk)	5,3	5,6	5,6	5,9	5,1
Pääkäsittelyt (kk)	14,9	17,8	17,9	18,7	18,5
JKL evätty (kk)	2,6	2,8	3	3,4	3,4

Hovioikeuksien keskimääräiset käsittelyajat (kk) vuosina 2020–2024

	2020	2021	2022	2023	2024
Helsingin hovioikeus	7,7	8,9	8,8	9,3	8,3
Itä-Suomen hovioikeus	3,7	4,0	4,1	3,8	4,0
Rovaniemen hovioikeus	4,4	4,9	5,2	6,0	6,3
Turun hovioikeus	7,2	6,5	6,7	6,5	6,6
Vaasan hovioikeus	6,0	4,8	4,7	5,1	5,0
Keskimäärin kaikki hovioikeudet	6,3	6,4	6,5	6,9	6,6

Jatkokäsittelylupa

Evätyt ja myönnetyt jatkokäsittelyluvut kaikista annetuista asioista vuonna 2024

Jatkokäsittelylupa	Evätty		Myönnetty		Myönnetty osittain		Yhteensä
	lkm.	%	lkm.	%	lkm.	%	
Helsingin hovioikeus	990	53 %	782	42 %	94	5 %	1 866
Itä-Suomen hovioikeus	376	49 %	366	48 %	26	3 %	768
Rovaniemen hovioikeus	363	53 %	295	43 %	22	3 %	680
Turun hovioikeus	592	47 %	612	48 %	59	5 %	1 263
Vaasan hovioikeus	381	51 %	358	48 %	11	1 %	750
Kaikki hovioikeudet	2702	51 %	2 413	45 %	212	4 %	5 327

Jatkokäsittelyluvan piiriin kuuluvien asioiden osuus kaikista annetuista asioista vuonna 2024

	JKL:n piiriin kuuluvat asiat	Kaikki annetut asiat	JKL-asioiden osuus kaikista annetuista
Helsingin hovioikeus	1 840	2 992	61,5 %
Itä-Suomen hovioikeus	716	1 219	58,7 %
Rovaniemen hovioikeus	700	975	71,8 %
Turun hovioikeus	1 364	1 854	73,6 %
Vaasan hovioikeus	785	1 130	69,5 %
Kaikki hovioikeudet	5405	8 170	66,2 %

Pääkäsittelyt ja pääkäsittelytunnit vuosina 2020–2024

	2020	2021	2022	2023	2024
Pääkäsittelyiden lkm.	691	760	806	724	685
Osuus ratkaistuista %	27,4 %	29,0 %	28,8 %	25,4 %	23,6 %
Pääkäsittelytunnit	4 293	5 744	5 483	5 188	5 719
Keskimääräinen pääkäsittelyn kesto tunteina (tunti/pääkäsittelyiden lkm.)	6,2	7,6	6,8	7,2	8,3
Peruutetut pääkäsittelyt	409	327	321	220	214

Hovioikeuksien pääkäsittelyt ja pääkäsittelytunnit vuonna 2024

	Pääkäsittelyiden lkm.	Osuus ratkaistuista %	Pääkäsittelytunnit
Helsingin hovioikeus	685	23,6 %	5 719
Itä-Suomen hovioikeus	255	20,8 %	1 147
Rovaniemen hovioikeus	199	20,6 %	1 085
Turun hovioikeus	497	26,1 %	2 255
Vaasan hovioikeus	257	22,6 %	1 351
Kaikki hovioikeudet	1893	23 %	11 557

Saapuneet asiat käräjäoikeuksittain ja asiaryhmittäin vuonna 2024

	E	H	R	S	SO	U	V	Yht	%
Helsingin hovioikeus		20						20	0,6 %
Helsingin käräjäoikeus		73	1 127	319	1	43		1 563	50,0 %
Itä-Uudenmaan käräjäoikeus		52	651	150				853	27,3 %
Länsi-Uudenmaan käräjäoikeus		37	343	160	1	45		586	18,7 %
Muut käräjäoikeudet		1			6			7	0,2 %
Muut	2	55	2	3	8		28	98	3,1 %
Yhteensä	2	238	2 123	632	16	88	28	3 127	

* E = ensimmäisen asteen asiat, H = hakemusasiat, R = rikosasiat, S = riita-asiat, SO = sotilasoikeudenkäyntiasiat, U = ulosottoasiat, V = pitkäaikaisvankien vapauttamismenettely

Muutoksenhaku korkeimpaan oikeuteen asiaryhmittäin vuosina 2020–2024

	2020	2021	2022	2023	2024
Ensimmäisen asteen asiat	5	4		2	2
Hakemusasiat	13	15	16	21	43
Rikosasiat	264	250	280	320	327
Riita-asiat	203	220	211	229	208
Sotilasoikeudenkäyntiasiat	3	3		2	3
Ulosottoasiat	62	44	33	39	31
Pitkäaikaisvankien vapauttamismenettely	6	5	3	5	4
Yhteensä	556	541	543	618	618

Liite 2 - Helsingin hovioikeuden organisaatiokaavio

